

ТТК БАНКА АД Бр. 1

Бр. 02-2947/2

05-04-2019 201__ год.

СКОПЈЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за работењето на Банката
во 2018 година

Април, 2019 г.

СОДРЖИНА

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА	3
2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО	6
3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОПКРУЖУВАЊЕ	7
4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР	9
5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	11
5.1. Корпоративно управување на Банката	11
5.2. Финансиски перформанси на Банката	36
6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ	41
6.1. Управување со ризици	41
6.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП	45
6.3. Деловна мрежа	48
6.4. Картично работење	49
6.5. Платен промет во земјата и странство	49
6.6. Електронско банкарство	50
6.7. Средства и ликвидност	51
6.8. Маркетинг и развој на производи	53
6.9. Информатичка технологија и позадински работи	56
6.10. Човечки ресурси	58
6.11. Внатрешна ревизија	59
6.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам	60
ПРИЛОГ 1 - ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	62
ПРИЛОГ 2 – МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ	63
ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ	64

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА

ТТК Банка АД Скопје опстојува како акционерско друштво во својство на правно лице од 1 јули 2006 година, а како резултат на спојувањето на **Тетекс – Кредитна банка АД Скопје** и **Тетовска банка АД Тетово** во нова банка - ТТК Банка АД Скопје. ТТК Банка АД Скопје е горд сведок на историјата на развојот на банкарскиот систем уште од формирањето на најстарите банки во македонската банкарска историја.

Почетоците датираат уште од 1961 година кога е формирана Комунална Банка од Тетово којашто, пак, во 1962 година се трансформира во Комерцијална Банка Тетово. Во 1973 година Комерцијална Банка Тетово се спојува и работи во рамките на Стопанска Банка АД Скопје сè до независното издвојување како самостојна банка во 1995 година.

Правниот претходник, **Тетекс – Кредитна Банка АД Скопје**, датира од 2001 година, како резултат на спојувањето на Тетекс Банка АД Скопје (основана 25.12.1993 година) со Кредитна Банка АД Битола (основана во јуни 1993 година). Во 2004 година Тетекс – Кредитна Банка АД Скопје имплементира нов интегриран банкарски систем како поддршка за целокупната услуга кој, при формирањето на ТТК Банка АД Скопје, претставува значајна основа за работењето и надградбата на услугите на новата Банка.

Од друга страна, пак, другиот правен претходник на ТТК Банка АД Скопје, **Тетовска Банка АД Тетово** е основана во 1995 година како една од петте филијали коишто ги исполнуваат условите за самостојно банкарско работење и се издвојуваат како самостојни банки во рамките на процесот на реконструирањето на Стопанска Банка АД Скопје. Идејата за формирање на уште една банка во Република Северна Македонија, веднаш по нејзиното осамостојување, потекна од АД „Тетекс“ Тетово од тогашниот и сегашен Претседател на Надзорниот одбор на Банката, г. Глигорие Гоговски.

Така, на почетокот на втората половина од 2006 година се основа ТТК Банка АД Скопје, каде што како доминантен сопственик се јавува „Тетекс“ АД Тетово, а Европската банка за обнова и развој како сопственик на 25% од капиталот на Банката. Во текот на 2013 и 2014 година Европската банка за обнова и развој постепено го намалуваше своето учество во акционерскиот капитал на Банката и од 16.11.2015 година таа повеќе нема свое учество во акционерскиот капитал на Банката.

ТТК Банка АД Скопје е универзална банка којашто успешно ги реализира сите банкарски активности, и тоа: кредитно и документарно работење со физички и правни лица, денарско и девизно штедење, платежни картички, тековни сметки, платен промет во земјата, платен промет во странство, тргување со хартии од вредност, издавање платежни и кредитни картички, менувачки работи, брз трансфер на пари MoneyGram, електронско банкарство, мобилно банкарство, електронски услуги и сервиси, како и други банкарски активности. Постојано креира нови и развиени форми на производи и услуги во согласност со потребите на клиентите следејќи ги современите трендови на банкарскиот пазар.

Во 2007 година Банката успешно ги пласира кредитните линии за развој на мали и средни претпријатија од средства на ЕБОР и ЕФСЕ. Во овој период Банката развива и промовира домашен бренд на дебитна и кредитна картичка.

Во 2008 година Банката го воведува интернационалниот бренд на дебитни и кредитни картички за физички и правни лица - VISA.

Во периодот од 2009 година до 2012 година, Банката имплементира нова модерна организациска структура преку која се создава моделот на „универзален банкарски шалтер“ и децентрализирана продажба на производи и услуги за брз и едноставен пристап до клиентите на пазарот преку широката мрежа на филијали и експозитури. Во овој период се спроведуваат активности за ребрендирање на дел од експозитурите и филијалите со цел создавање модерен, современ и унифициран изглед на истите. Во 2012 година Банката се вклучува во проектот за пласирање субвенционирани станбени кредити во организација на Министерството за финансии.

Во периодот од 2013 година до 2016 година, Банката делува во насока на проширување на мрежата на филијали и експозитури и унифицирање на изгледот на истите. Континуирано се унапредуваат условите на кредитните производи за физички лица, се надградуваат услугите во електронското банкарство, а се воведува и новата мобилна апликација за мобилно банкарство ТТК М-банк.

Во 2017 година, во согласност со пазарните услови и потребата за понуда на иновативни технолошки напредни банкарски производи и услуги, Банката за прв пат воведува ненаменски потрошувачки кредит – Инстант кредит достапен преку електронското банкарство, со целосно автоматизиран процес на анализа и одобрување. Континуирано се унапредуваат условите на кредитните производи за физички лица и се постигнува најголем обем во продажбата на кредитните производи од 2006 година.

Во 2018 година презема активности за континуирано подобрување на конкурентноста на производите и услугите. Понудата на кредитни производи се базира на атрактивни, конкурентни и поволни услови. Иновирањето и развојот на дигиталното банкарство, подобрувањето на квалитетот на услугата и искуството на корисниците останува императив со фокус на унапредување на продуктивноста и контролата на трошоците.

Од своето постоење Банката континуирано успешно ги пласира кредитните линии за поддршка на мали и средни претпријатија на Македонската банка за поддршка на развојот.

Преку својата централа во Скопје и широката мрежа од 7 филијали, 19 експозитури, 2 шалтери на територијата на Република Северна Македонија заклучно со крајот на 2018 година, Банката ги извршува сите банкарски активности следејќи ги основните принципи на банкарското работење - стабилност, ликвидност, профитабилност и солвентност.

Во изминатите години ТТК Банка АД Скопје континуирано и успешно имплементира стратегија за корпоративна и општествена одговорност. Преку транспарентни и етички активности, Банката ги поддржува и ги промовира вредностите коишто го претставуваат нејзиното работење: доверба, традиција, ентузијазам, искуство и знаење, тимски дух и професионализам. Искуството, посветеноста и отворената соработка со институциите и лицата од општеството придонесоа за развој на компанија којашто е општествено и корпоративно одговорна, давајќи поддршка на лица и институции за развој на нормално и здраво опкружување

во кое секој поединец има еднакви права и можности. Активната поддршка што ТТК Банка АД Скопје ја дава на општеството е видлива од различните активности во форма на спонзорство или донација од Банката за културата, спортот и образованието, за што Банката има добиено многу награди за корпоративна и општествена одговорност.

За остварување на многубројните позитивни придобивки за заедницата, во изминатиот период ТТК Банка АД Скопје повеќе пати беше добитник на награди за општествена одговорност од Министерство за економија (за 2008 и 2010 година) и награди за филантропија од Центарот за институционален развој (за 2009 и 2011 година) и др.

Во 2016 година ТТК Банка АД Скопје го доби признанието Национален шампион во категоријата Награда за иновација на 10-тите по ред Европски бизнис-награди (најголемиот престижен европски бизнис-натпревар, поддржан од бизнис-лидери, академици, медиуми и политички претставници од цела Европа кој инспирира подобрување на конкурентноста на бизнисите во Европа). Наградата е потврда за активното, континуирано и ефикасно ангажирање на Банката во процесот на изнаоѓање проактивни и современи технолошки решенија за поедноставни, поконкурентни и подостапни производи и услуги за крајните корисници, физичките и правните лица.

○ **Изјава за мисија на Банката**

Изјавата за мисија ги содржи долгорочните цели и деловната филозофија на Банката.

Изјавата за мисија е однапред определен патоказ за развој на стратегиите за управување на бизнисот на Банката.

Изјавата за мисијата на ТТК Банка АД Скопје е:

Ние сме универзална банка-партнер за малите и средните претпријатија во Република Северна Македонија, којашто креира вредности за своите акционери, клиенти и вработени, со помош на претприемничкиот и профитабилниот начин на размислување, оперативната ефикасност и градењето долгорочно партнерство.

Нашите вредности се:

Довербата – биди искрен, внимателен, доследен и транспарентен бидејќи довербата е основата на нашата работа;

Одговорноста – преземи иницијатива, донеси одлуки и застани зад нивната реализација; и

Тимската работа – креирај ефикасна и работна атмосфера, соработувај на сите нивоа со цел остварување подобри резултати.

2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО

<i>во илјади денари</i>	31.12.2017	31.12.2018	промена за периодот
Показатели на билансот на состојба			
Вкупна актива	7.807.103	8.291.792	6,2%
Нето кредити на комитенти	4.345.434	4.745.889	9,2%
Бруто кредити на домаќинства	2.263.908	2.655.759	17,3%
Бруто кредити на стопанство	2.201.077	2.228.888	1,3%
Депозити од комитенти	6.160.150	6.800.554	10,4%
Капитал и резерви	1.118.065	1.114.140	-0,4%
Преземени средства/Вкупна актива	1,6%	0,2%	-1,4 пп
Квалитет на кредитно портфолио			
Вкупна кредитна изложеност (билансна и вонбилансна)	7.351.485	7.808.502	6,2%
Вкупна исправка на вредност и посебна резерва	152.851	156.297	2,3%
Адекватност на капиталот	16,7%	16,3%	-0,4 пп
Просечно ниво на резервираност	2,1%	2,0%	-0,1 пп
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	113,7%	103,9%	-9,8 пп
Показатели за ликвидноста			
Ликвидна актива/Вкупна актива	31,6%	28,5%	-3,1 пп
Бруто кредити на комитенти/Депозити од комитенти	72,5%	71,8%	-0,7 пп
Показатели за профитабилноста и ефикасноста			
Добивка по оданочување	100.128	101.276	1,1%
Нето оперативен приход пред исправка на вредност на нефинансиски и финансиски средства	171.472	209.481	22,2%
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	1,3%	1,3%	0,0 пп
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	9,8%	10,0%	0,2 пп
Оперативни трошоци/оперативни приходи (Cost-to-income)	65,9%	60,5%	-5,4 пп
Нето приходи од камати / вкупни трошоци	80,0%	84,5%	4,5 пп
Нето провизии/Вкупни трошоци	38,2%	39,4%	1,2 пп

Јакнејќи го универзалниот банкарски модел во чиј фокус е клиентот, со зголемувањето на квалитетот на понудата, развојот на технолошки напредни производи и услуги, силниот акцент на јакнење на оперативната ефикасност, проактивното управување со ризикот и унапредувањето на контролата на трошоците, Банката ја заврши годината со најдобар финансиски резултат досега. Посветеноста на овие стратешки приоритети овозможи и оваа година да се потврди развиениот, силен и одржлив модел на успешно деловно работење коешто генерира вредност за сите заинтересирани страни, а во услови на силна конкуренција и динамичен пазар. Ефикасното управување со ненаплатливите побарувања овозможи дополнително да се подобри квалитетот на активата и да се зацврсти сопствената стабилност и перспективата за здрав раст. Се зачува висок степен на ликвидност со стапка на ликвидна актива од 28,5% и се задржа стабилна капитална позиција со стапка на адекватност на капиталот од 16,3%.

Во 2018 година, Банката оствари годишен пораст на депозитите од комитенти од 10,4% како резултат на порастот на депозитите од населението и финансиските институции. Соодветно на растот на изворите на средства, вкупната актива на Банката забележа пораст од 6,2%, односно во апсолутен износ 484,6 милиони денари. Притоа беше задржан и висок квалитет на кредитното портфолио со просечна резервираност од 2,0%, додека годишната стапка на раст на нето-кредитите на комитентите изнесува 9,2%, при што бруто кредитите од секторот домаќинства се зголемија за 17,3% и бруто кредитите од секторот стопанство за 1,3%.

Повисокиот финансиски резултат влијае и на подобрени и позитивни коефициенти за поврат на активата и капиталот на Банката.

3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОКРУЖУВАЊЕ

Меѓународно опкружување. Негативните ризици за глобалната економија во овој период се слични со оние од октомврскиот циклус проекции, при што главниот ризик и натаму произлегува од можното натамошно ескалирање на трговскиот протекционизам на глобално ниво, и покрај постигнатата согласност меѓу САД и Кина за привремено одложување на планираното зголемување на трговските тарифи на почетокот на 2019 година. Другите ризици се однесуваат на можното побрзо затегнување на глобалните финансиски услови и ефектите особено врз брзорастечките економии, како и на зголемените политички ризици во некои земји од ЕУ и потенцијалната ескалација на геополитичките ризици во некои делови од светот.

Во однос на економските движења во еврозоната, првичната процена за БДП за третиот квартал на 2018 година покажува годишен раст од 1,7%, што претставува умерено забавување во однос на вториот квартал (2,2%). Од друга страна, најновите високофреквентни податоци и анкетни истражувања на домаќинствата и претпријатијата упатуваат на веројатност за остварување сличен или повисок економски раст во последниот квартал од годината. Во однос на инфлацијата во еврозоната, проценетите податоци за ноември упатуваат на нејзино натамошно забавување на 2% (од 2,2% во октомври), како резултат на понискиот раст кај сите компоненти. Притоа, најголемо забавување забележа енергетската инфлација, додека промените беа помали кај прехранбената и базичната инфлација.

Европска економија. Гледано низ призмата на одделните квантитативни показатели за надворешното опкружување на македонската економија, проекцијата за странската ефективна побарувачка за 2018 и 2019 година е минимално ревидирана надолу, додека за 2020 година е минимално ревидирана нагоре, во споредба со октомвриската оцена. Од друга страна, кај проекциите на странската ефективна инфлација е извршена минимална нагорна ревизија во целиот период на проекции. Во споредба со октомври се очекува дека американскиот долар ќе забележи нешто помала депрецијација во 2018 година, апрецијација наместо непроменета вредност во 2019 година и слична стапка на депрецијација во 2020 година на очекуваната во октомври. Проекциите за цените на примарните производи на светските берзи за 2018 и 2019 година главно се ревидирани надолу во однос на октомвриските оценки, додека за 2020 година повеќето цени бележат нагорна ревизија.

Споредбата на последните макроекономски показатели со нивната проектирана динамика во рамките на октомврскиот циклус проекции не упатува на позначителни отстапувања во одделните сегменти од економијата. Во согласност со објавените проценети податоци за БДП, економската активност во третиот квартал бележи солиден раст (3,0%), малку повисок од проектираната стапка во октомвриските проекции (2,5%). Ваквото нагорно отстапување главно се објаснува со повисокиот раст на извозот и со тоа поповолната нето извозна побарувачка, како и со повисокиот раст на јавната и личната потрошувачка во однос на очекувањата од октомвриските проекции, додека падот на бруто-инвестициите е поголем од очекуваниот. За четвртиот квартал, во услови на лимитиран обем на расположливи податоци, тешко

може да се даде попрецизна оцена за состојбата во економијата, иако дел од податоците упатуваат на продолжување на поволните движења во економијата и во овој квартал од годината (забрзан раст на активноста во индустријата и трговијата во октомври).

Кога станува збор за промените кај потрошувачките цени, во ноември стапката на инфлација изнесува 1,2% и е малку пониска од проектираната. Сепак, гледано збирно, годишната стапка на инфлација од 1,5% остварена во периодот јануари - ноември 2018 година соодветствува со октомвриската проекција. При тековна инфлација пониска од проектираната во октомври, но и најави за зголемување кај домашните цени на лебот, како и надворешни влезни претпоставки ревидирани во дивергентни насоки, ризиците во однос на проекцијата на инфлацијата за 2018 година се оценуваат како урамнотежени.

Монетарни движења. Во текот на четвртиот квартал НБРСМ донесе одлука за дополнително намалување на основната каматна стапка за 0,25 процентни поени, така што каматната стапка изнесува 2,50%. Намалувањето на каматната стапка е одраз на натамошните поволни движења на девизниот пазар, коишто упатуваат на солидна надворешна позиција и стабилни очекувања на економските субјекти. Поволни се и поместувањата во депозитната база на банките, што исто така е сигнал за стабилни очекувања и доверба.

Во однос на движењата во монетарниот сектор, финалните податоци за октомври покажуваат месечен раст на **вкупните депозити** (од 0,9%) наспроти намалувањето во претходниот месец (од 0,3%). Анализирани од секторски аспект, месечното зголемување на вкупните депозити во најголем дел е резултат на растот на депозитите на претпријатијата, при истовремен раст и на депозитите на домаќинствата. Според валутната структура, зголемувањето на вкупните депозити во поголем дел произлегува од девизните депозити, при значителен придонес и на депозитите во домашна валута (со вклучени депозитни пари). На годишна основа, вкупните депозити во октомври се повисоки за 12,2%, при проектиран раст од 10,2% за четвртиот квартал на 2018 година, во согласност со октомвриската проекција.

Во однос на кредитниот пазар, во октомври, **вкупните кредити** на приватниот сектор остварија месечен раст од 0,5%, со што и натаму растат, но умерено забавено во однос на претходниот месец (месечен раст од 1,2%). Растот на кредитната активност во октомври речиси во целост произлегува од кредитите одобрени на домаќинствата. Според валутната структура, месечниот раст на вкупните кредити во целост произлегува од кредитите во домашна валута, при месечен пад на кредитите во странска валута. На годишна основа, вкупните кредити во октомври се повисоки за 8,2%, при проектиран раст од 8,4% за четвртиот квартал на 2018 година.

Општо гледано, најновите макроекономски показатели и оценки упатуваат на одредени отстапувања во однос на проектираната динамика, а согледувањата за амбиентот за спроведување на монетарната политика се малку поповолни од претходно. Остварениот раст на економската активност во третиот квартал е солиден и е малку над очекувањата, што заедно со ревидираните процени за остварувањата во првата половина од годината дава изгледи за остварување на проектираниот економски раст за целата 2018 година. Од аспект на инфлацијата, ризиците и натаму се оценуваат како урамнотежени, имајќи ги предвид малку пониските остварувања од

проектираните, при тековно дивергентни ревизии кај светските цени на примарните производи коишто се користат како влезни претпоставки во проекциите, но и најавите за зголемување на цените на лебот. Во рамки на монетарниот сектор, годишниот раст на депозитите и кредитите во октомври засега е во рамките на проектираниот раст за четвртиот квартал од годината.

4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР¹

Позицијата на ТТК Банка АД Скопје се изразува низ една динамичка еволуција на перцепцијата, од Банка со добар имиџ, преку Банка со потврден имиџ до Банка со квалитетен имиџ.

Високата конкуренција во банкарскиот систем на РСМ влијаеше на потребата Банката постојано да го негува своето скромно учество во банкарскиот пазар и истовремено претставуваше поттик да ја зајакне сопствената позиција како Банка што е блиска и флексибилна за малите и средните компании и којашто води посебна грижа за секторот население, прилагодувајќи ги постојните и воведувајќи нови иновативни производи што ќе ги задоволат потребите на комитентите.

Пазарното учество на ТТК Банка АД Скопје на ниво на банкарски систем во поодделни сегменти и билансни позиции е прикажано во следната табела:

Пазарно учество на ТТК Банка во банкарскиот систем			
Опис	30.09.2017	31.12.2017	30.09.2018
Билансна сума	1,7%	1,7%	1,6%
Депозити од нефинансиски сектор	1,7%	1,6%	1,6%
Капитал и резерви	2,2%	2,2%	2,0%
Кредити на нефинансиски сектор	1,4%	1,5%	1,5%

Во анализираниот период Банката го насочи кредитирањето кон секторот население со што може да се заклучи дека растот на кредитите од овој сектор е повисок од растот на групата мали банки и од растот на ниво на банкарски сектор.

Вкупна актива, кредити и депозити на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор									
Опис	Банкарски сектор			Мали Банки			ТТК Банка АД Скопје		
	дек.17	сеп.18	промена %	дек.17	сеп.18	промена %	дек.17	сеп.18	промена %
Вкупна актива	461.992	485.285	5,0%	16.600	16.543	-0,3%	7.807	7.942	1,7%
Бруто кредити на клиенти	297.576	309.113	3,9%	10.000	10.248	2,5%	4.467	4.661	4,3%
претпријатија	155.536	154.928	-0,4%	4.902	4.729	-3,5%	2.208	2.178	-1,4%
домаќинства	138.830	150.486	8,4%	5.058	5.466	8,1%	2.256	2.481	10,0%
Депозити на клиенти	339.281	354.410	4,5%	11.851	12.028	1,5%	5.534	5.809	5,0%
претпријатија	92.460	96.981	4,9%	3.644	3.541	-2,8%	1.583	1.569	-0,9%
домаќинства	234.758	244.468	4,1%	7.497	7.649	2,0%	3.844	4.130	7,5%

¹Народна банка на РСМ - Показатели и податоци за банкарскиот систем за 30.9.2018 година.

Од страната на депозитите, исто така растот е определен од растот на депозитите од секторот домаќинства и истиот е повисок од растот кај групата мали банки и од растот на ниво на банкарски сектор.

Во текот на 2018 година ТТК Банка АД Скопје континуирано одржуваше висока и стабилна ликвидносна позиција којашто се потврдува преку движењето на ликвидносните показатели и стапките на ликвидност².

Показатели за ликвидносниот ризик на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор															
Показатели	Банкарски систем					Мали банки					ТТК Банка				
	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	30.06.2018	30.09.2018	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	30.06.2018	30.09.2018	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	30.06.2018	30.09.2018
Ликвидна актива / Вкупна актива	29,7%	29,5%	29,8%	30,1%	30,6%	36,5%	37,4%	33,6%	37,1%	34,4%	38,4%	38,2%	34,5%	35,1%	35,2%
Ликвидна актива / Краткорочни обврски	51,5%	51,7%	51,8%	52,7%	53,7%	62,6%	63,8%	59,6%	64,3%	60,0%	65,3%	63,1%	58,7%	62,5%	61,5%
Ликвидна актива / Депозити на домаќинства	56,6%	55,8%	57,0%	57,6%	59,4%	84,4%	86,0%	74,4%	81,7%	74,1%	77,1%	78,3%	70,1%	68,3%	72,3%

Банката одржува повисоко ниво на стапка на адекватност на капиталот, во однос на банкарскиот систем, со што се потврдува нејзината солвентност и стабилност во работењето. Сопствените средства на Банката за 2,5 пати го надминуваат капиталот за покривање на ризиците, што упатува на заклучок дека Банката поседува доволно ниво на сопствени средства за апсорпција на неочекуваните загуби.

Стапка на адекватност на капиталот на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор				
Група	31.12.2016	30.09.2017	31.12.2017	30.09.2018
Банкарски систем	15,2%	16,5%	15,7%	16,3%
Мали банки	19,2%	17,7%	17,20%	18,1%
ТТК Банка АД Скопје	19,0%	17,8%	16,7%	17,1%

Профитабилноста на банкарскиот систем и натаму се подобрува. Главен фактор за подброто профитабилно работење и понатаму се намалената исправка на нефинансиските и финансиските средства како и растот на другите редовни приходи. Показателите за профитабилноста се подобрени, а зголемена е и оперативната способност на банките за создавање приходи коишто ги покриваат расходите од работењето. ТТК Банка АД Скопје во анализираниот период успеа да ја подобри својата оперативна ефикасност, преку раст на оперативните приходи и воедно заштеда на материјалните трошоци и сето тоа позитивно влијаеше врз профитната маргина.

Показатели за профитабилноста на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор						
Показатели	Банкарски систем		Мали банки		ТТК Банка	
	31.12.2017	30.09.2018	31.12.2017	30.09.2018	31.12.2017	30.09.2018
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	1,4%	2,2%	-0,2%	0,8%	1,3%	0,8%
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	13,5%	19,5%	-1,6%	7,9%	9,8%	6,0%
Оперативни трошоци /Вкупни редовни приходи (Cost-to-income)	48,7%	45,7%	73,3%	69,0%	65,9%	58,4%
Нето каматен приход /Вкупни редовни приходи	65,4%	63,7%	53,4%	58,7%	52,5%	50,7%
Нето каматен приход/оперативни трошоци	134,1%	139,4%	72,9%	85,1%	79,7%	88,3%

² Пресметката на ликвидната актива е во согласност со методологијата на НБРСМ којашто во структурата на ликвидната актива ги вклучува и државните обврзници.

5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ

5.1. Корпоративно управување на Банката

I. Информации и податоци за Собранието на акционери

Собранието на акционери е орган на Банката во кој акционерите на Банката ги остваруваат своите права, а на секој акционер запишан во акционерската книга на Банката, од денот на уписот, му припаѓа правото на учество во работата на Собранието и правото на глас. Во согласност со Статутот на Банката, секоја обична акција дава право на глас во Собранието на акционери, а секоја акција којашто дава право на глас, дава право на еден глас во Собранието на Банката.

Во текот на 2018 година Собранието на акционери ги вршеше работите од својата надлежност определени со закон и со Статутот на Банката односно на својата 28-ма седница којашто се одржа на 30.3.2018 година, којашто всушност беше годишно Собрание на акционерите на ТТК Банка АД Скопје.

На 28-та седница којашто се одржа на 30.3.2018 година, а со оглед на тоа дека тоа беше годишно Собрание на акционерите на ТТК Банка АД Скопје, во согласност со Законот за банките, Законот за трговските друштва и други закони и подзаконски акти, се разгледуваа годишните извештаи за работењето на Банката и на органите на Банката, како и други предлог-одлуки и предлог-акти коишто се во надлежност за усвојување/донесување од страна на Собранието на акционери. Притоа беа усвоени: Годишниот извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2017 година и Мислењето по истиот од Надзорниот одбор, Финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година ревидирани од Друштвото за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје и Мислењето за извештаите од Надзорниот одбор, Годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година, Извештајот и оцената на работата на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје во 2017 година, и донесени: Одлуката за употреба и распоредување на нераспределената добивка на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година, Одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2017 година (дивиденден календар), Одлуката за избор на друштво за ревизија за вршење ревизија на финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје, Одлуката за именување член на Надзорен одбор на ТТК Банка АД Скопје и Одлуката за измена и дополнување на Деловникот за работа на Собранието на ТТК Банка АД Скопје.

II. Информации и податоци за Надзорниот одбор

II.1. Состав и членства на членовите на Надзорниот одбор во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Надзорниот одбор

Во согласност со член 48 и член 51 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор на Банката се состои од седум членови, од кои два се независни членови.

Надзорниот одбор на Банката што функционираше во текот на 2018 година го сочинуваат:

1. Претседателот на Надзорниот одбор м-р Глигорие Гоговски, магистер по електротехнички науки, надвор од Банката има функција на извршен директор на Одборот на директори во „Тетекс“ АД Тетово (генерален директор).
2. Борислав Трповски, дипломиран правник со положен правосуден испит, надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово.
3. Тито Беличанец, доктор по правни науки, надвор од Банката има функција на неизвршен член на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово и член на Надзорниот одбор на „Македонија турист“ АД Скопје.
4. Доне Таневски, дипломиран економист, надвор од Банката има функција на претседател на Управниот одбор на „Македонија турист“ АД Скопје.
5. Златко Черепналкоски, дипломиран електроинженер, надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс“ ЕДС ДОО, Снабдување со електрична енергија.
6. Методија Несторовски, доктор по економски науки, надвор од Банката има функција на редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Економски факултет и на независен член на Одборот на директори на КБ „Публикум Инвест“ АД Скопје.
7. Арсен Јаневски, доктор по правни науки, тој е професор во пензија, не членува во други органи на надзор и/или управување.

Надлежностите на Надзорниот одбор се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите коишто му се определени на Надзорниот одбор со законските и подзаконските прописи и Статутот на Банката се:

- да врши надзор на работењето на членовите на Управниот одбор и да го следи работењето на лицата надлежни за функциите на контрола,

- да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката и ја има крајната одговорност за создавање услови за добро работење и управување на/со Банката и за нејзината стабилност,

- да обезбеди навремено и точно финансиско известување до Народната банка на РСМ и обезбедување услови за одржување ефикасна соработка со Народната банка на РСМ,

- да е активно вклучен во надзорот над работењето на Банката, да е во тек со значајните промени во нејзиното работење и во нејзиното опкружување и да дејствува навремено за заштита на долгорочните цели на Банката,

- да ги усвојува деловната политика и развојниот план на Банката и да го следи нејзиното спроведување,

- да ги усвојува и да го следи спроведувањето и примената на следните политики: политиката за сигурноста на информативниот систем, политиката за избегнување судир на интереси, политиката за наградување, политиката за начинот на избор, следењето на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор, политиката за вршење внатрешна ревизија, како и политиката/политиките за управување со ризиците, вклучувајќи ги и политиката со којашто се определува начинот на управување со ризикот од неусогласеност и спроведување на контролата

на усогласеноста на работењето на банката со прописите и политиката за користење услуги од надворешни лица,

- да ги усвојува и да го следи спроведувањето и примената на другите политики и интерните акти коишто се во негова надлежност, вклучително и системот на наградување во Банката и спроведувањето на интерните акти и процесите за слободно заштитено пријавување,

- да го усвојува и да го следи спроведувањето и примената на Кодексот за корпоративно управување;

- да го усвојува и да го следи спроведувањето и примената на Етичкиот кодекс,

- да донесува одлуки од негова надлежност и да разгледува и/или одобрува/усвојува финансиски и останати извештаи во согласност со законските и подзаконските прописи и Статутот и интерните акти на Банката,

- да ги формира законски пропишаните одбори и одборите чијашто обврска за формирање произлегува од подзаконските прописи и Статутот на Банката и да ги дефинира нивните права и обврски,

- да врши самооценување (коешто вклучува поединечна оцена и колективна оцена на членовите на Надзорниот одбор) и оцена на членовите на Одборот за управување со ризиците, Одборот за ревизија и Управниот одбор, во согласност со Политиката за начинот на избор, следењето на работењето и на разрешувањето на членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризиците, одборот за ревизија и управниот одбор и

- да одлучува за други прашања утврдени со Статутот или други акти на Банката и законските и подзаконските прописи.

Во текот на 2018 година Надзорниот одбор ги извршуваше работите од своја надлежност определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надзорниот одбор, иако во согласност со Законот на банките треба да се состанува најмалку еднаш квартално, заради редовно следење и надзор на работењето на Банката, обезбедување добро работење и управување и стабилност на Банката, во текот на 2018 година се состануваше на месечно ниво и одржа дванаесет редовни седници, но исто така донесуваше одлуки и со писмена согласност на членовите.

Притоа Надзорниот одбор постојано го следеше работењето и економско-финансиската и ликвидносната состојба на Банката, кредитното портфолио, наплатата на побарувањата и текот на судските постапки, портфолиото на преземените средства и своите активности и работењето ги насочи кон остварување на финансиските цели на Банката утврдени со Деловната политика и Финансискиот план на Банката за 2018 година и продолжување на доброто, стабилно и профитабилно работење на Банката коешто во 2018 година се одрази со највисоко ниво на остварена билансна сума и добивка во досегашното работење на Банката, квалитетно и континуирано управување со ризиците во работењето на Банката, сигурноста на информативниот систем, усогласеноста на работењето на Банката со прописите и од областа на спречување перење пари и финансирање тероризам. Во таа насока, Надзорниот одбор врз основа на транспарентните, конструктивните и советодавните дискусии на Претседателот и на членовите на Надзорниот одбор, нивните стручни познавања, знаења и сознанија за светските економски движења и глобалните движења во

еврозоната, макроекономските движења во земјата, а особено од банкарскиот сектор, донесуваше соодветни заклучоци за конкретни клучни прашања од работењето на Банката и за потребните претстојни активности во правец на подобрување на работењето на Банката, одржување на вредноста на капиталот на Банката, максимизирање на профитабилноста на работењето со преземање прифатливи ризици, одржување на стабилноста, сигурноста и ликвидноста на Банката, како и одржување на добриот имиџ на Банката.

Надзорниот одбор усвои и Деловна политика и Развоен план на ТТК Банка АД Скопје за период 2018-2020 година во кој акт беше содржан и финансискиот план (Буџет) за 2018 година.

Со цел квалитетно управување со ризиците во работењето на Банката, усогласување со промените во работењето на Банката и промените во деловното опкружување и/или законската и подзаконската регулатива, во согласност со своите надлежности, Надзорниот одбор, ја оценуваше соодветноста на воспоставените политики за управувањето со ризици и имајќи ја предвид не/измената на регулативата од страна на Народна банка на РСМ, како и не/променетите услови во работењето на Банката, одобри или усвои нивно целосно ревидирање, нивна измена и/или дополнување или ја продолжи нивната важност за следниот период и одобри или усвои и други измени и/или дополнувања во политиките и актите поврзани со останатото работење на Банката.

Надзорниот одбор усвои и нов Кодекс за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје со кој се направи усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 24 од 6 февруари 2018 година, којшто всушност претставува ревидирана верзија на Кодексот за корпоративно управување бр.02-4367/4 од 28.4.2017 година со којшто пак беше направено усогласување со дотогаш донесените измени и дополнувања на Законот за банките и на Законот за трговските друштва.

Со цел да се направи усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 24/2018 година, Надзорниот одбор донесе и нова Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор. Новодонесената Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор всушност претставува ревидирана верзија на Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор бр.02-6305/9 од 29.6.2017 година со којшто беше направено усогласување со Законот за изменување и дополнување на Законот за банките објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 190 од 17 октомври 2016 година и Статутот на ТТК Банка АД Скопје од 3.4.2017 година, а со истата се доуредени елементите што не беа опфатени со постојната, а како задолжителни минимум елементи се пропишани во глава VII точка 51 Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Со цел усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 24/2018 година, Надзорниот одбор усвои и:

- нов Етички кодекс којшто всушност претставува ревидирана верзија на Етичкиот кодекс бр. 02-7296/10 од 27.7.2017 година, а со истиот се дефинирани минимум потребните стандарди и етички норми на прифатливо однесување, а воведени се и дополнителни норми и стандарди кои ги поттикнуваат вработените да ги почитуваат етичките норми и да ги извршуваат задачите совесно, одговорно, чесно, во согласност со своите знаења и искуство и почитувајќи ги прописите, а исто така и се ограничуваат/забрануваат активности коишто се спротивни на закон и интерните акти.

- нова Политика за наградување којашто всушност претставува ревидирана верзија на постојната, а посуштински направеното ревидирање се состои во попрецизно дефинирани правила и критериуми за наградување и транспарентен, конкурентен и одговорен систем на наградување на членовите на Управниот Одбор, лицата надлежни за функциите на контрола, останатите лица со посебни права и одговорности како и вработените во Банката, јасни и транспарентни правила и критериуми за определување на висината на вкупниот надоместок, а особено јасно определување и разграничување меѓу фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок, воведување критериуми за награда на лицата надлежни за функциите на контрола (управување со ризиците, контрола на усогласеноста со прописите и внатрешна ревизија).

- нова Политика за идентификување и спречување судир на интереси, којашто е ревидирана верзија на Политиката за идентификување и спречување судир на интереси бр. 02-7296/15 од 27.7.2017 година, а со која е уредена обврската за известување кон Народна банка на РСМ во врска со дадени изјави за судир на интереси и постапката за постапување во случај на неусогласеност со оваа Политика од страна на надлежните служби во Банката.

- нова Политика за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, којашто е ревидирана верзија на Политиката за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите бр. 02-5388/18 од 30.5.2017 година и во истата е дефинирана функцијата контрола на усогласеноста со прописите како една од функциите на контрола и се допрецизираат одговорностите на Надзорниот и Управниот одбор во обезбедувањето целосна независност на функциите на контрола и опфатот на активностите на функцијата контрола на усогласеноста со прописите.

- Политика за систем на внатрешна контрола и функции на контрола којашто е заснована на глава V. Систем за внатрешна контрола и функции на контрола од новата Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018).

Исто така, Надзорниот одбор разгледа и одобри и акти и одлуки коишто во согласност со закон се доставуваат на усвојување/донесување до Собранието на акционери на Банката, како акти и одлуки чиешто усвојување/донесување е во надлежност на Собранието на акционери.

На своите седници Надзорниот одбор разгледа/усвои месечни, квартални и годишни извештаи за управувањето со кредитниот ризик и останатите видови ризици на коишто е изложена Банката во своето работење, како и во врска со управувањето со преземените средства стекнати по основ на наплата на побарувања на Банката, извршени стрес-тест анализи на изложености на Банката на поедини ризици и комбиниран стрес-тест за заедничкото влијание на повеќе ризици истовремено, извештаи/прегледи од Секторот за правни работи и проблематични пласмани за текот на судските постапки од/против Банката и поведените извршни постапки за наплата на

побарувањата на Банката по основ на реализација на хипотеки/залози и други основи, како и други информации, анализи, извештаи од негова надлежност.

Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои и извештаите коишто во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката имаат обврска да ги доставуваат на квартално, полугодишно и годишно ниво другите органи на Банката/Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор), како и Службата за внатрешна ревизија, Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам и Одговорното лице за обезбедување сигурност на информативниот систем на Банката (ОСИС). Притоа Надзорниот одбор во извештајниот период ги разгледа:

- кварталните извештаи за работа на Одборот за управување со ризици во текот на 2018 година, како и Извештајот со содржана оцена за работата на Одборот за управување со ризици во 2017 /колективно и од аспект на поединечните членови/,

- кварталните извештаи за работа на Одборот за ревизија во текот на 2018 година, Полугодишниот извештај за работа на Одборот за ревизија во периодот јануари-јуни 2018 година, како и Годишниот извештај со содржана оцена за работата на Одборот за ревизија во 2017 година /колективно и од аспект на поединечните членови/,

- Извештајот на Управниот одбор за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола во 2017 година,

- Полугодишниот извештај за работа на Службата за внатрешна ревизија во периодот јануари-јуни 2018 година, како и Годишниот извештај на Службата за внатрешна ревизија за 2017 година,

- Извештаите за активностите во Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам за периодите од јули до декември 2017 година и од јануари до јуни 2018 година, како и извештаите во кои беа опфатени тримесечните активности во Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам во периодот октомври-декември 2017 година и во текот на 2018 година за периодите јануари-март, април-јуни и јули-септември.

- Извештаите за информативна сигурност за периодите јули-декември 2017 година и јануари-јуни 2018 година.

Исто така во согласност со подзаконската регулатива на Народна банка на РСМ, Надзорниот одбор разгледа/усвои: Извештај за износот и видот на преземени средства, преземени активности за продажба и реализирање на плановите за продажба и износот на продадените преземени средства за период 1.10.2017-31.12.2017 година и извештаи за износот и видот на преземени средства, преземени активности за продажба и реализирање на плановите за продажба и износот на продадените преземени средства во текот на 2018 година за периодите јануари-март, април-јуни и јули-септември, како и Годишен извештај за износот на вкупното оштетување по одделни преземени средства за периодот од 1.1.- 31.12.2017 година.

На сите свои одржани седници во текот на 2018 година Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои и извештаите на Службата за внатрешна ревизија од извршени редовни ревизии во согласност со Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2018 година одобрен од негова страна, како и од извршени инцидентни непланирани ад хок ревизии и извештаи за следење реализација на дадените препораки, а го разгледа и го усвои и Извештајот на Службата за внатрешна ревизија бр.1 за оцена на постапување на Банката по Препорака на НБРСМ бр.15-17610/9 од

31 јули 2018 година. При разгледувањето на извештаите од извршените ревизии Надзорниот одбор ги анализираше наодите содржани во истите и го следеше статусот на реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија по однос на констатираните наоди од ревизиите. Исто така, на одржаните седници во текот на 2018 година, Надзорниот одбор разгледуваше и останати извештаи произлезени од законската и подзаконската регулатива и од интерните акти на Банката, пред се поврзани со управување со ризиците на кои е изложена Банката во своето работење, како и останати информации и слично од доменот на останатото работење на Банката доставувани од надлежните служби.

На седниците на Надзорниот одбор беа разгледувани и записници и/или извештаи од извршени непосредни контроли од страна на Народна банка на РСМ и други надлежни институции.

Во согласност со Одлуката на Народна банка на РСМ за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка Надзорниот одбор достави Извештај за своето работење во 2017 година до Собранието на Банката. Исто така, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, изврши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го извести Собранието на Банката во рамките на доставениот Извештај за своето работење во 2017 година.

Исто така, во согласност со определената надлежност со Законот за банките и Статутот на Банката, на својата 12-та седница одржана на 27.2.2018 година Надзорниот одбор го разгледа и го одобри Предлогот на Одборот за ревизија за назначување на Друштвото за ревизија „Грант Торнтон“ ДОО Скопје за вршење ревизија на финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година, за донесената Одлука го извести Собранието на Банката и му предложи истото и да биде избрано.

II.1.1. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Надзорниот одбор

Членовите на Надзорниот одбор ги избира, именува и разрешува Собранието на Банката со мнозинство од акциите со право на глас претставени на Собранието. Изборот, односно именувањето и разрешувањето се врши со јавно гласање, а кон тајно гласање се пристапува по барање на еден или повеќе акционери кои имаат најмалку 1/10 од вкупниот број акции со право на глас коешто се спроведува на законски пропишан начин.

При изборот и именувањето на членовите на Надзорниот одбор се води грижа кандидираните членови за Надзорен одбор да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката. Исто така, Собранието на Банката води соодветна грижа за балансиран состав на експертски знаења и адекватна персонална квалификација на членовите на Надзорниот одбор, како и за исполнување на критериумот предвиден со Законот за банките според кој една четвртина од членовите на Надзорниот одбор треба да бидат независни членови кои ги исполнуваат критериумите за независност определени со истиот закон.

За именувањето на членовите на Надзорниот одбор се спроведува постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на РСМ.

Разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор од страна на Собранието на Банката се врши на законски пропишан начин, во случаи во согласност со законот и

Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Надзорниот одбор се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Во согласност со член 48 и член 51 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор на Банката се состои од седум членови, од кои два се независни членови. Членовите на Надзорниот одбор од своите редови избираат претседател на Надзорниот одбор. Мандатот на членовите на Надзорниот одбор трае четири години, а во случај на предвремено престанување на функцијата на член/ови на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Собранието на Банката се врши избор за испразнетите места за остатокот од мандатот. Исто лице не може да биде независен член на Надзорниот одбор подолго од три последователни мандати.

Членовите на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на НБРСМ во согласност со законот и подзаконските акти на НБРСМ и Статутот на Банката, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување, а за независните членови и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови на Надзорниот одбор и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност којашто просечно годишно надминува 3 милиони денари.

Членовите на Надзорниот одбор имаат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности и посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од надлежностите пропишани со Законот за банките и избегнуваат судир на интересите, притоа императивно почитувајќи ги правилата пропишани во случај на појавен судир на интереси и обврските за давање писмени изјави.

Членовите на Надзорниот одбор поседуваат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, за разбирање на активностите што ги врши Банката и материјалните ризици на коишто е изложена.

II.2. Информации и податоци за Одборот за управување со ризици

II.2.1. Состав и членства на членовите на Одборот за управување со ризици во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Одборот за управување со ризици

Во согласност со член 58 од Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици на ТТК Банка АД Скопје се состои од пет члена.

Одборот за управување со ризици што функционираше во текот на 2018 година го сочинуваат:

1. Наталија Алексова, претседател на Одборот за управување со ризици, дипломиран економист, член на Управниот одбор на Банката, а надвор од Банката е член на Управниот одбор во Академијата за банкарство и информатичка технологија, Скопје.

2. Душица Иванџикова, заменик-претседател на Одборот за управување со ризици, магистер по економски науки од областа на монетарната економија, директор на Дирекцијата за управување со ризици, не членува во други органи на надзор и/или управување.
3. Димитри Трпоски, член на Одборот за управување со ризици, магистер по бизнис администрација, директор на Секторот Стратешко банкарство, не членува во други органи на надзор и/или управување.
4. Зоран Колев, член на Одборот за управување со ризици, доктор по економски науки, заменик-директор на Секторот за комерцијално банкарство, не членува во други органи на надзор и/или управување.
5. Јованка Ралевиќ, член на Одборот за управување со ризици, дипломиран економист, директор на Дирекцијата за средства и ликвидност, не членува во други органи на надзор и/или управување.

Надлежностите на Одборот за управување со ризици се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите коишто му се определени на Одборот за управување со ризици со Законот за банките и Статутот на Банката се:

- постојано да го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и да го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик;
- да воспоставува политики за управување со ризици и да ја следи нивната примена;
- да ги следи прописите на Народната банка на РСМ коишто се однесуваат на управувањето со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи;
- да врши оценка на системите на управување со ризиците во Банката;
- да утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на коишто е изложена Банката;
- да ги анализира извештаите за изложеноста на Банката на ризик изработени од службите во Банката коишто вршат оценка на ризиците и да предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- да ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ризици;
- да ги анализира ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката;
- да ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици,
- да врши оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите што ги нуди Банката со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката;
- квартално да го известува Надзорниот одбор за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите;
- да одобрува изложеност кон лице од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката;
- други активности во согласност со законската и подзаконската регулатива и интерните акти на Банката.

Одборот за управување со ризици во 2018 година работеше и одлучуваше во рамките на своите надлежности утврдени со закон и подзаконски акти, Статутот и другите интерни акти на Банката, на своите седници коишто, во согласност со Законот за банките, се одржуваа еднаш неделно.

На своите седници Одборот за управување со ризици редовно ги следеше ризиците на коишто е изложена Банката во своето работење и го следеше и оценуваше степенот на ризичност на Банката преку разгледување соодветни/воспоставени извештаи произлезени од закон, подзаконски акти и интерните акти на Банката коишто го регулираат управувањето со ризиците, како и останата извештајна документација подготвена по укажана потреба во насока на надминување одредени воочени слабости и/или подобрување на управувањето и следењето на ризиците на коишто е изложена Банката во работењето и/или изготвена на барање на Одборот по оценета потреба за дополнително согледување на потенцијалните ризици во работењето на Банката.

Преку оваа документација, Одборот за управување со ризици вршеше и оценка на системите на управување со ризиците на Банката и ги анализираше ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, го следеше спроведувањето на стратегијата за управување со ризиците и воспоставените политики за управување со ризиците, се грижеше за воспоставување соодветни политики преку нивно ревидирање во согласност со променетата подзаконска регулатива на НБРСМ и/или променетите услови во работењето на Банката и обезбедување формално правно усвојување од страна на Надзорниот одбор на Банката. Исто така, преку разгледување на истата оваа документација, Одборот за управување со ризици го следеше и спроведувањето на интерните акти донесени од Управниот одбор на Банката во врска со одделните видови ризици на коишто е изложена Банката во своето работење.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за управување со ризици ја следеше и усогласеноста на работењето на Банката со прописите од областа на управувањето со ризици и ги следеше и оценуваше системите на внатрешна контрола и контролните правила и механизми воспоставени за идентификување, мерење, оценка и следење на ризиците на коишто е изложена Банката, како и по однос на тестирање на изложеноста на Банката кон истите. Исто така изврши и оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката.

Во периодот 1.1.- 31.12.2018 година Одборот за управување со ризици одржа 52 седници, на кои донесе одлуки за ревидирање на воспоставените политики за управување со ризиците, утврди ревидирани политики или ја продолжи важноста на веќе воспоставени политики, како и одлуки за одобрување на изложености кон лица од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката. На своите седници, разгледувајќи ги доставените материјали, со свои констатации и инструкции упатуваше и насочуваше на потребата од преземање мерки и активности, особено во делот на наплатата на достасаните побарувања на Банката како потенцијален ризик од предизвикување дополнителни резервации коишто директно се рефлектираат со негативен ефект врз резултатот од работењето на Банката.

Одборот за управување со ризици, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, доставуваше квартални извештаи за својата работа до Надзорниот одбор на Банката и до Одборот за ревизија.

Исто така, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици изврши оцена на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и истата ја достави до Надзорниот одбор на Банката во рамките на доставениот Извештај за својата работа во 2017 година.

II.2.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за управување со ризици

Членовите на Одборот за управување со ризици ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. Изборот и именувањето на членовите на Одборот за управување со ризици го врши Надзорниот одбор од редот на лицата со посебни права и одговорности определени со Статутот на Банката, притоа водејќи сметка членовите на Одборот за управување со ризици да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката, а во Одборот за управување да има членство на членот на Управниот одбор кој е одговорен за следење на управувањето со ризиците, како критериум што е утврдено со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Изборот и именувањето на членовите на Одборот за управување со ризици се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Разрешувањето на членовите на Одборот за управување со ризици се врши од страна на Надзорниот одбор на Банката на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Одборот за управување со ризици се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Составот на Одборот за управување со ризици е во согласност со член 90 став 2 од Законот за банките, член 58 точка 1 од Статутот на Банката и точка 24 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка со тоа што еден од членовите на Управниот одбор (според статутарните одредби тоа е членот на Управниот одбор во чијашто надлежност е Секторот Стратешко банкарство, а со оглед на тоа дека во негова надлежност е Дирекцијата за управување со ризици исполнет е и критериумот за задолжително членство во Одборот за управување со ризици утврдено со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка), а другите членови се лица со посебни права и одговорности именувани во согласност со одредбите од Статутот на Банката, каде што точно е определено од кои организациски единици и кои носители на раководни функции треба да го сочинуваат. Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици трае четири години, а претседателот и заменик-претседателот на Одборот за управување со ризици се бираат од редот на именуваните членови на Одборот за управување со ризици.

Именуваните членови на Одборот за управување со ризици ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките, Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка и Статутот на Банката и имаат искуство во областа на финансиите или банкарството од најмалку три години, како и познавање на работењето на Банката, нејзините производи и услуги и на ризиците на коишто е изложена Банката во своето работење.

II.3. Информации и податоци за Одборот за ревизија

II.3.1. Состав и членства на членовите на Одборот за ревизија во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Одборот за ревизија

Во согласност со член 61 од Статутот на Банката, Одборот за ревизија се состои од шест членови, од кои четири членови се избираат од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката и два се независни членови, од кои најмалку еден мора да биде овластен ревизор.

Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје што функционираше во текот на 2018 година го сочинуваат:

1. Душко Апостолоски, претседател и независен член на Одборот за ревизија, дипломиран економист, надвор од Банката е управител на „Бенд Ревизија и Консалтинг“ ДОО Тетово.
2. Данче Зографска, независен член на Одборот за ревизија, дипломиран економист, надвор од Банката е управител на Друштво за ревизија и проценка „Елит“ ДООЕЛ Скопје.
3. м-р Глигорие Гоговски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, каде што по функција е претседател на Надзорниот одбор, магистер е по електротехнички науки, надвор од Банката има функција на извршен директор на Одбор на директори (генерален директор) на „Тетекс“ АД Тетово.
4. Борислав Трповски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, дипломиран правник со положен правосуден испит, надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово.
5. Методија Несторовски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, доктор по економски науки, надвор од Банката е редовен професор на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Економски факултет и независен член на Одбор на директори на КБ „Публикум Инвест“ АД Скопје.
6. Златко Черепналкоски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, дипломиран електроинженер, надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс“ ЕДС ДОО, Снабдување со електрична енергија.

Претседателот на Одборот за ревизија Душко Апостоловски и членот на Одборот за ревизија Данче Зографска се и овластени ревизори.

Надлежностите на Одборот за ревизија се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите што му се определени на Одборот за ревизија со Законот за банките и Статутот на Банката се:

- да ги разгледува финансиските извештаи на Банката и да се грижи за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди;
- да ги разгледува и да ги оценува системите за внатрешна контрола;
- да ја следи работата и да ја оценува ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија;

- да го следи процесот на ревизија на Банката и да ја оценува работата на друштвото за ревизија;
- да ги донесува сметководствените политики на Банката;
- да ја следи усогласеноста на работење на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи;
- да одржува состаноци со Управниот одбор, Службата за внатрешна ревизија и друштвото за ревизија во врска со утврдени неусогласености со прописите и слабостите во работењето на Банката;
- да ги разгледува извештаите од Одборот за управување со ризици;
- да предлага назначување на друштво за ревизија и раскинување на склучен договор со друштво за ревизија;
- најмалку еднаш во три месеци да го известува за својата работа Надзорниот одбор на Банката;
- најмалку еднаш годишно да врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно;
- да поднесува полугодишен и годишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор на Банката при што во годишниот извештај е содржана оцената на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно;
- да врши и други работи во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Во текот на 2018 година Одборот за ревизија ги вршеше работите што му се ставени во надлежност со Законот за банките, со други законски и подзаконски прописи и со Статутот и интерните акти на Банката.

Одборот за ревизија во текот на 2018 година ги извршуваше работите од своја надлежност на одржаните пет седници на коишто присуствуваа членовите на Управниот одбор и раководителот на Службата за внатрешна ревизија.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за ревизија ја следеше усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи и точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди, ги оценуваше системите за внатрешна контрола, ја следеше работата и ја оценуваше ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија, ја следеше респонзивноста за реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија од страна на одговорните лица, го следеше процесот на ревизија на Банката и ја оценуваше работата на Друштвото за ревизија.

На одржаните седници Одборот за ревизија разгледа и прифати: неревидирани финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година, извештаи на независниот ревизор-Друштво за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје и финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година изготвени според Методологија на НБРСМ и според МСФИ, Дополнителен извештај на независниот ревизор–Друштво за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје до Надзорниот одбор на Банката и НБРСМ за извршената ревизија на Финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје во 2017 година, извештаи за работењето на Банката во текот на 2018 година, квартални извештаи од Одборот за управување со ризици, извештаи на Службата за внатрешна ревизија, и тоа: извештаи за извршени ревизии во согласност со Годишниот план за 2018 година и од извршени инцидентни непланирани ад хок ревизии, а го разгледа и

Извештајот на Службата за внатрешна ревизија бр.1 за оцена на постапување на Банката по Препорака на НБРСМ бр.15-17610/9 од 31 јули 2018 година, Извештаите за следење на реализацијата на дадените препораки, како и Годишниот извештај за 2017 година и полугодишниот Извештај за работењето за период јануари-јуни 2018 година, како и Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2018 година.

Исто така, Одборот за ревизија во согласност со определената надлежност со Законот за банките и Статутот на Банката, на својата 15-та седница одржана на 29.1.2018 година ги разгледа доставените понуди од овластени друштва за ревизија за вршење на ревизија на финансиските извештаи на Банката и одлучи Друштвото за ревизија „Грант Торнтон“ ДОО да биде предложено за вршење ревизија на финансиските извештаи на Банката за 2018 година и тој предлог го достави до Надзорниот одбор на Банката за одобрување.

Одборот за ревизија, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, го ценеше своето работење во 2017 година од аспект на поединечните членови и колективно и даде оцена којашто заедно со писмениот Извештај на работата во 2017 година ја достави до Надзорниот одбор на Банката. Исто така Одборот за ревизија во согласност со Законот на банките и Статутот на Банката, на секои три месеци го известуваше Надзорниот одбор за својата работа во 2018 година и поднесе и Полугодишен извештај за својата работа во периодот јануари-јуни 2018 година до Надзорниот одбор.

II.3.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за ревизија

Членовите на Одборот за ревизија ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. Изборот и именувањето на четири членови на Одборот за ревизија го врши Надзорниот одбор од редот на членовите на Надзорниот одбор, а два членови ги избира и именува како независни членови, притоа водејќи сметка најмалку еден член на Одборот за ревизија да биде и овластен ревизор, а сите членови да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката.

Изборот и именувањето на членовите на Одборот за ревизија се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Членовите на Одборот за ревизија ги разрешува Надзорниот одбор на Банката на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Одборот за ревизија се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Составот на Одборот за ревизија е во согласност со член 61 од Статутот на Банката, така што четири членови се избрани од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, а два избрани членови се независни членови кои исто така се и независни ревизори. Мандатот на членовите на Одборот за ревизија трае четири години, а претседателот на Одборот за ревизија се избира од редот на именуваните членови на Одборот за ревизија.

Именуваните членови на Одборот за ревизија ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките и Статутот на Банката, а независните членови и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните

членови на Одборот за ревизија и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност која просечно годишно надминува 3 милиони денари.

II.4. Информации и податоци за другите одбори на Надзорниот одбор

II.4.1. Состав, надлежности и функционирање на другите одбори на Надзорниот одбор

II.4.1.1. Состав, надлежности и функционирање на Кредитниот одбор

Во согласност со член 73 од Статутот на Банката, Кредитниот одбор го сочинуваат пет членови и пет заменици членови.

Кредитниот одбор во текот на 2018 година функционираше во следниот состав:

Членови:

1. Драгољуб Арсовски, претседател на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје /претседател на Кредитниот одбор/;
2. Наталија Алексова, член на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје;
3. Бобан Гоговски, директор на Секторот за комерцијално банкарство;
4. Димитри Трповски, директор на Секторот за стратешко банкарство;
5. Ирина Ристовска, директор на Секторот за правни работи и проблематични пласмани.

Заменици-членови:

1. Зоран Колев, заменик - директор на Секторот за комерцијално банкарство;
2. Бојан Штерјовски, раководител на Одделот за население;
3. Јованка Ралевиќ, директор на Дирекцијата средства и ликвидност;
4. Горан Томовски, директор на Дирекцијата за правни лица;
5. Емил Ристоски, директор на Дирекцијата за правни работи, лоши пласмани и превземени средства.

Во согласност со Статутот и другите интерни акти на Банката, Кредитниот одбор е надлежен да ги врши следните работи:

- да одлучува по поднесени барања од правни и физички лица за одобрување кредити, акредитиви, гаранции и други видови изложености во рамките на лимитите утврдени со прописите и актите на Банката,
- да донесува Одлуки за измена и дополнување на Одлуката за висината на каматните стапки што ја врши ТТК Банка АД Скопје и на Тарифата за надоместоците на услуги што ги врши ТТК Банка АД Скопје и за постојните и при воведување нови производи и услуги;
- да врши продолжување на рокот на достасување на побарувањата два и повеќе пати за изложеност којашто ја одобрил во согласност со своите надлежности во процесот на кредитно одлучување и да го доставува на верификација до Одборот за управување со ризици;
- да го верификува продолжувањето на рокот на достасување на побарувањата два и повеќе пати што било одобрено од другите нивоа на кредитно одлучување и најмалку еднаш во месецот доставува до Одборот за управување со ризици

Извештај за побарувањата кај кои е извршено продолжување на рокот на достасување во текот на претходниот месец;

- да донесува Одлука за реструктурирања на побарувања и најмалку еднаш во месецот доставува до Надзорниот одбор на Банката Извештај за реструктурирани побарувања во текот на претходниот месец;
- други работи утврдени со прописите и актите на Банката, како и определените со неговиот Деловник за работа.

Во текот на 2018 година Кредитниот одбор ги вршеше работите за кои е надлежен според Статутот и другите интерни акти на Банката, како и определените со неговиот Деловник за работа, на седници коишто се свикнуваа и одржуваа најмалку еднаш неделно во согласност со Деловникот за работа на овој Одбор.

II.4.1.2. Состав, надлежности и функционирање на Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија

Во согласност со член 74 од Статутот на Банката, Одборот за управување и надгледување на информативна технологија се состои од седум членови.

Одборот за управување и надгледување на информативна технологија во текот на 2018 година функционираше во следниот состав:

1. Драгољуб Арсовски, претседател на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје /претседател на Одборот/;
2. Наталија Алексова, член на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје/член на Одборот/;
3. Бобан Гоговски, директор на Секторот Комерцијално банкарство/член на Одборот/;
4. Зоран Колев, заменик-директор на Секторот Комерцијално банкарство/член на Одборот/;
5. Христијан Трифуновски, директор на Секторот за ИТ и позадински обработки/член на Одборот/;
6. Новак Вучевски, раководител на Одделот за системска и мрежна поддршка/член на Одборот/;
7. Сашо Симјановски, одговорно лице за обезбедување на сигурноста на информативниот систем на Банката/член на Одборот/.

Во согласност со Статутот и другите интерни акти на Банката, во надлежност на Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија е да ги врши следните работи:

- да одлучува и да го набљудува развојот и имплементацијата на стратешките ИТ планови и да осигурува дека истите се конзистентни со бизнис стратегијата;
- да одлучува и да го одобрува портфолиото на проекти во ИТ;
- да ги набљудува извршувањата на главните ИТ проекти, вклучително да дава и приоритети на проектите, набавките и развојот на нови системи, одржувањето на постојните системи и законските барања и измени;
- да одлучува за ИТ буџетот и ИТ целите;
- да ја набљудува соодветноста на ИТ ресурсите во смисла на луѓе, опрема и обезбедувачите на ИТ сервиси и да дава крајна одлука во случај на неусогласеност меѓу понудата и побарувачката;
- да ги ревидира ИТ проектите коишто имаат значителен трошок или коишто се од голема стратешка важност;

- да решава по основ на големи ИТ прашања и прави “trade-off“ одлуки, односно да го насочи работењето на ИТ на позначајните проекти за Банката за сметка на помалку значајните коишто привремено ги одложува или трајно ги откажува, во случаите кога има поголем број на предложени проекти и коишто не можат истовремено да се реализираат во согласност со условите и расположливите ресурси;
- да го следи квалитетот на ИТ услугите и задоволството на клиентите.

Во текот на 2018 година Одборот за управување и надгледување на информативна технологија ги вршеше работите за кои е надлежен според Статутот и другите интерни акти на Банката, на седници коишто се свикуваа и одржуваа најмалку еднаш на три месеци во согласност со Деловникот за работа на овој Одбор. На тој начин Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија ја оствари основната цел за којашто е формиран - да му помага на Управниот одбор и на Надзорниот Одбор во носењето на одлуките во врска со ИТ.

II.5. Информации и податоци за Управниот одбор

II.5.1. Состав и членства на членовите на Управниот одбор во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Управниот одбор

Во согласност со член 64 од Статутот на Банката, Управниот одбор на Банката се состои од две лица.

Управниот одбор на ТТК Банка, кој во текот на 2018 година го водеше работењето и управувањето со Банката, ги вршеше работите и ги остваруваше надлежностите што му се ставени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и другите интерни акти на Банката, го сочинуваат:

1. Претседателот на Управниот одбор проф. д-р Драгољуб Арсовски, кој е доктор на економски науки и
2. Членот на Управниот одбор Наталија Алексова, дипломиран економист, надвор од Банката е член на Управниот одбор во Академијата за банкарство и информатичка технологија, Скопје.

Во текот на 2018 година, Управниот одбор континуирано ги извршуваше работите поврзани со управувањето и застапувањето на Банката и водењето на работењето на Банката коишто им се ставени во надлежност со законската и подзаконската регулатива, Статутот и другите акти на Банката. Одлучуваше за уредување прашања од тековен карактер, презеде повеќе мерки и активности за развој и подобрување на ефикасноста на внатрешната контрола на сите нивоа, како и за подобрување на внатрешната организација на Банката со цел зајакнување на функционирањето на системот на организациската поставеност на Банката, административната и сметководствената контрола и овозможувањето поефикасно следење и контрола на исполнување на оперативните цели, обезбедувањето точност во изработка на финансиските извештаи, обезбедувањето усогласеност на работењето на Банката со интерните политики и акти и законите и регулативата којашто го уредува работењето на банките, зголемувањето на ефикасноста на вкупното работење и унапредувањето на ефикасноста на управувањето.

Управниот одбор донесе повеќе измени и дополнувања на интерните акти на Банката-основни процедури, процедури, методологии, со цел усогласување со ревидираните и/или изменети и/или дополнети политики за управување со ризиците од страна на Надзорниот одбор на Банката во процесот на оцена на нивната

соодветност со променетата регулатива од страна на Народна банка на РСМ, променетите услови во работењето на Банката, макроекономските фактори. Исто така, донесе измени и дополнувања и на други правилници, методологии и процедури поврзани со останатото работење на Банката, во кои беа дефинирани основните правила на внатрешна контрола при извршување на оперативните активности во Банката.

Управниот одбор, исто така, со цел да се направи усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 24/2018 година, донесе и нова Политика за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје. Новодонесената Политика за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје всушност претставува ревидирана верзија на Политиката за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје бр. 02-6721/4 од 11.7.2017 година со којашто беше направено усогласување со Законот за изменување и дополнување на Законот за банките објавен во „Службен весник на РМ“ бр.190 од 17 октомври 2016 година и Статутот на ТТК Банка АД Скопје од 3.4.2017 година, а со истата се доуредени елементите што не беа опфатени со постојната, а како задолжителни минимум елементи се пропишани во глава VII точка 51 Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, на што упатува точка 31 од глава IV од истата Одлука.

Управниот одбор ги разгледуваше извештаите на внатрешната ревизија и ги анализираше наодите содржани во истите, како и извештаите на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и на Одговорното лице за обезбедување сигурност на информатичкиот систем на Банката (ОСИС).

Во текот на 2018 година Управниот одбор преземаше мерки и активности за реализирање на одлуките и заклучоците на Надзорниот одбор како и на препораките од Службата за внатрешна ревизија.

Иако, во согласност за Законот за банките, Управниот одбор е должен да изготви и достави, а Надзорниот одбор да разгледа извештаи за работењето на Банката најмалку еднаш квартално, со оглед на тоа што Надзорниот одбор и во текот на 2018 година продолжи да ги одржува своите седници еднаш месечно, Управниот одбор доставуваше до Надзорниот одбор месечни извештаи за работењето на Банката во 2018 година преку кои го известуваше Надзорниот одбор за своето работење.

Постапувајќи во согласност со Законот за банките, изготвени се: Деловна политика и Развоен план на ТТК Банка АД Скопје за период од 2018-2020 година во кој акт беше содржан и финансискиот план (Буџет) за 2018 година, Годишен извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2017 година, нов Етички кодекс како ревидирана верзија на Етичкиот кодекс бр. 02-7296/10 од 27.7.2017 година, со кој се дефинирани потребните стандарди и етички норми на прифатливо и неприфатливо однесување, притоа водејќи сметка да бидат опфатени минимум задолжителните од

Глава II точка 8 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Исто така, во согласност со обврската којашто произлегуваше од Одлуката на Народна банка на РСМ за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка („Службен весник на РМ“ бр.159/2007), а што престана да важи со отпочнувањето на примената на Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 24/2018 година од 1 јули 2018 година, е изготвен Извештај за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола во 2017 година и изготвениот Извештај е доставен до Надзорниот одбор на Банката.

Во текот на 2018 година Управниот одбор во континуитет продолжи со преземање активности за зајакнување на информатичкиот систем за следење на соодветноста и ефикасноста на поставените системи на внатрешна контрола и на процесот за управување со сигурноста на информатичкиот систем од аспект на обезбедување доверливост, интегритет и расположливост, како и обезбедување континуиран пристап до сите потребни информации на вработените во Банката.

Истовремено, преку воспоставените системи на организација и работа на Банката и внатрешна контрола во сите области од работењето на Банката, Управниот одбор обезбеди непречено функционирање на Службата за внатрешна ревизија и на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел непречено спроведување на нивните активности и овластувања.

Управниот одбор редовно ги следеше и извештајните анализи извршени од страна на менаџментот и од другите надлежни лица од организациски единици и делови на Банката.

Во текот на 2018 година Управниот одбор одржа состаноци по укажана потреба, одржуваше редовни контакти со средниот менаџмент на Банката и со раководните и други лица од организациските единици и делови на Банката, како и работни состаноци по поодделни области од целокупното работење на Банката, на кои се разгледуваа и се одлучуваше по прашања од областа на работењето на одделните организациски единици и делови поврзани со редовното работење и со ефикасноста на системите на внатрешна контрола. Од состаноците произлегуваа заклучоци и соодветни одлуки со кои се дефинираа обврски и активности коишто имаа за цел јакнење на механизми и контролни правила во клучните области од работењето на Банката. Управниот одбор редовно ја следеше реализацијата на обврските и задолженијата по однос на заклучоците и донесените одлуки.

Во текот на 2018 година Управниот одбор одлучуваше и без одржување состанок, но со давање писмена согласност за донесување поединечни интерни акти и одлуки по прашањата од негова надлежност определени со законска и подзаконска регулатива, Статутот и другите акти на Банката, како и по согледана потреба за уредување на настанати ситуации или појавени потреби од тековен карактер и заради јакнење на механизмите и контролните правила во клучните области од работењето на Банката.

Во согласност со обврската произлезена од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка која отпочна со примена од 1 јули 2018 година и во согласност со оваа Одлука усогласената новодонесена Политика за начинот на избор,

следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје, Управниот одбор изврши оценка и избира/реизбира/именува лица со посебни права и одговорности.

II.5.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Управниот одбор

Членовите на Управниот одбор ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. При изборот и именувањето на членовите на Управниот одбор, Надзорниот одбор води сметка за условите коишто треба да ги исполнуваат во согласност со законот и Статутот на Банката. Надзорниот одбор го избира и Претседателот на Управниот одбор од редот на членовите на Управниот одбор на Банката.

Изборот и именувањето на членовите на Управниот одбор се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

За именувањето на членовите на Управниот одбор се спроведува постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на РСМ.

Разрешувањето на членовите на Управниот одбор се врши на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога при оцената на членовите на Управниот одбор се утврдат одредени слабости, па за надминување на истите Надзорниот одбор презема активности со давање предлози за назначување нови членови на Управниот одбор или замена на постојните членови.

Во согласност со член 64 од Статутот на Банката, Управниот одбор на Банката се состои од две лица, од кои еден е претседателот избран со Одлуката на Надзорниот одбор од редот на членовите на Управниот одбор. Претседателот на Управниот одбор и членот на Управниот одбор се именувани за период од четири години. Правата и обврските на членовите на Управниот одбор се уредуваат со договор што го склучуваат членот на Управниот одбор и Надзорниот одбор во име на Банката, а го потпишува претседателот на Надзорниот одбор. Доколку на член/овите на Управниот одбор им престане членството и пред истекот на мандатот, за обезбедување на потребниот број на членови пропишан со Законот за банките, Надзорниот одбор од своите редови именува вршител/и на должноста член на Управен одбор.

Членовите на Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка во согласност со закон и подзаконски акти на НБРСМ и Статутот на ТТК Банка, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување.

Членовите на Управниот одбор заедно поседуваат стручни знаења и искуство потребни за независно управување на Банката, за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на коишто е изложена, во согласност со правилата за корпоративно управување пропишани од страна на Советот на Народната банка на РСМ донесени во согласност со меѓународните стандарди.

III. Информации и податоци за организациската структура на Банката, вклучително и за нејзините подружници

Организациската структура и поставеност на ТТК Банка АД Скопје е во согласност со севкупната стратегија и деловната политика на Банката. Организациската структура на Банката во 2018 година претрпе одредени промени во насока на подобрување на ефикасноста и ефективноста на работењето на Банката.

Банката го врши своето работење самостојно и преку своите организациски делови и организациски единици. Организациски делови на Банката се филијалите на Банката, во чијшто состав функционираат експозитурите и шалтерите на Банката, а организациски единици во Банката се: секторите, дирекциите, службите, одделите и одделенијата.

Заклучно со 31.12.2018 година организациската структура на Банката ја сочинуваат 4 сектори, 12 дирекции (од кои една самостојна), една самостојна Служба за внатрешна ревизија под надлежност на Надзорниот одбор, Секретаријат, едно Лице одговорно за сигурност на информатичкиот систем, една самостојна Служба за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам, 21 оддел, 2 одделенија, 7 филијали (Скопје, Тетово, Битола, Куманово, Охрид, Штип, Струмица), 19 експозитури и 2 шалтери. Организациската структура на Банката е дадена во Прилог 1 кон Годишниот извештај.

IV. Информации и податоци за акционерската структура на Банката - назив на акционерите со квалификувано учество и нивното учество во вкупниот број акции и вкупниот број издадени акции со право на глас и нивните претставници во Надзорниот одбор на Банката

На 31.12.2018 година акционерскиот капитал на Банката се состоеше од 907.888 обични акции со номинална вредност од 1.000 денари по акција или вкупно 907.888.000 денари. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар за хартии од вредност на РСМ.

Во текот на 2018 година Банката нема извршено откуп на сопствени акции, ниту има издадено нова емисија на акции.

Обичните акции им даваат право на глас на сопствениците на седница на Собранието на акционери, по принципот „една акција - еден глас“ и право на исплата на дивиденда.

Бројот на акционери заклучно со 31.12.2018 година изнесува 1.961, од нив 1.827 се физички лица и 134 се правни лица.

Акциите на Банката котираат на Македонската берза на хартии од вредност, во сегментот на задолжителна котација. Во согласност со Правилата за котација на Македонската берза Банката ги објавува ценовно чувствителните информации.

Акционер со квалификувано учество е „Тетекс“ АД Тетово кој заедно со поврзаните лица поседува 49,92% од вкупниот број акции на Банката. Претставници во Надзорниот одбор на Банката се Глигорие Гоговски, Борислав Трповски и Тито Беличанец.

V. Информации и податоци поврзани со спроведувањето на политиката на наградување на Банката

Во јуни 2018 година е ревидирана Политиката за наградување во ТТК Банка АД Скопје за целите на нејзиното усогласување со новата Одлука за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Наградувањето се реализира преку фиксни и варијабилни надоместоци, фиксните дефинирани во договорите за работа, а варијабилните врз основа на дефинирани критериуми.

За операционализација на Политиката е донесена Процедура за наградување и се формирани:

- Одбор за наградување, надлежен за спроведување постапка за наградување со годишен бонус и нематеријални награди на членовите на Управниот одбор и на лицата надлежни за функциите за контрола и
- Комисија за наградување, којашто е надлежна за спроведување на постапката за наградување со годишен бонус и нематеријални награди на останатите лица со посебни права и одговорности, како и наградување на останатите вработени³.

• Основни критериуми за наградување

Критериумите според кои се спроведуваше наградувањето по одделни категории вработени се пропишани во Политиката за наградување и се следни:

Критериум за наградување на членовите на НО е остварувањето на нивните надлежности поврзани со надзорот на работењето на Банката.

Како критериуми за наградување на Управниот одбор се дефинирани обемот на надлежности и одговорности и успешноста во извршувањето на функцијата член на Управен одбор, обемот на работа и финансиската состојба на Банката, сложеноста во управувањето со Банката, успешноста во спроведување на стратегијата и годишниот план за работа, како и економските услови во кои делува Банката.

За лицата со посебни права и одговорности тоа се успешноста во исполнување или надминувањето на бизнис планот во делот за кој лицето со посебни права и одговорности е одговорно, ефикасноста во менаџирањето на процесите и подобрувањето на оперативната ефикасност, поттикнувањето и развивањето на креативен пристап во исполнување на работните плански активности, мотивацијата на вработените и промовирањето на тимската работа, постигнатите исклучителни резултати во раководењето со што придонел за подобрување на резултатите и одговорноста на вработените и остварени исклучителни резултати при реализација на проектна задача. Исклучок претставуваат лицата со посебни права и одговорности надлежни за функциите на контрола кои се наградуваат во согласност со критериумите поврзани со успешноста на нивното работење, независно од успешноста на активностите коишто се предмет на нивна контрола и се во директна корелација со нивната компетентност, професионалност, успешност и корпоративни вредности кои ги поседуваат.

³ Постапката за наградување во согласност со овие акти се спроведуваше во периодот јули-декември (по донесување на Политиката), а во првата половина од годината се спроведуваше по старите акти.

Останатите вработени се наградуваат врз основа на остварувањето на планските задачи во повисок обем од предвиденото, зголемената ефективност и ефикасност во извршувањето на работните активности, дополнителниот личен ангажман и вонредно залагање во реализирање на работните обврски, покажување дополнителна иницијатива за одредени задачи во интерес на Банката кои се надвор од описот и пописот на работното место на кое е распореден вработениот и придонесот во промовирање на корпоративните вредности на Банката.

- Сооднос на фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок

Вкупен надоместок во апсолутен износ		Сооднос на фиксниот и варијабилниот дел
Фиксен дел	Варијабилен дел	
156.149	9.478	16,5:1

- Критериумите врз основа на кои е определен делот од надоместокот што се исплаќа во форма на акции или други права коишто даваат можност за стекнување акции

Во ТТК Банка АД Скопје не се исплаќаат надоместоци во форма на акции и други права коишто даваат можност за стекнување акции.

- Износ и структура на вкупен надоместок исплатен во текот на 2018 година

Вкупниот надоместок исплатен во Банката во текот на 2018 година изнесува 165.626,00 денари. Структурата на вкупниот надоместок искажана според висината и бројот на лица на кои им е исплатена соодветната висина и по одделни групи (при што посебно се прикажуваат фиксниот и варијабилниот дел од исплатениот надоместок) и број на лицата во одделната група е следна:

Р.бр	Категории лица	надоместок бруто 2018			сооднос на фиксен и варијабилен дел	број на лица во група	број на лица на кои е исплатен варијабилен дел
		фиксен	варијабилен	вкупно			
1	Членови на НО*	2.080	5.739	7.819	1:2,8	7	7
2	Одбор за ревизија	467	0	467		6	6
3	Членови на УО	8.342	2.137	10.480	3,9:1	2	2
4	Лица со посебни права и одговорности	32.436	401	32.837	80,8:1	28	28
5	Останати вработени	112.824	1.200	114.025	94,0:1	208	204**
Вкупно		156.149	9.478	165.627	16,5:1	251	296

*кај членовите на НО варијабилниот дел претставува исплатата за деловна успешност за 2017 г. која е исплатена пред стапувањето во примена на новата Одлука за правилата на добро корпоративно управување во Банка.

**организационски бонус не добија 4 вработени кои во месецот немаа примања по основ на плата поради долготрајно боледување или породилно отсуство.

VI. Информации и податоци за политиката на Банката за избегнување судир на интереси

Во 2018 година Банката работеше во согласност со Политиката за идентификување и спречување судир на интереси усвоена од Надзорниот одбор на Банката на седницата од 28.6.2018 година.

Политиката е во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка и нејзините измени и дополнувања објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.24/18, Законот за банките („Сл. весник на РМ“ бр.67/07, бр.90/09, бр.67/10, бр.26/13, бр.15/15, бр.153/15 и бр.190/16) и останатата регулатива којашто уредува прашања поврзани со судир на интереси како и во согласност со прифатени професионални стандарди и кодекси на однесување.

Со оваа Политика се дефинирани општите правила и генерални насоки за идентификување, избегнување и спречување судири на интереси, како и за преземање мерки и активности во случаите кога постои судир на интереси.

Политиката е обврзувачка за лицата со посебни права и одговорности во Банката и за сите вработени во Банката.

Конзистентната примена на оваа Политика овозможува навремено идентификување на судирите на интереси и преземање соодветни мерки и активности во случаите на постоење судир на интереси.

Членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, Одборот за ревизија и Одборот за управување со ризици и лицата со посебни права и одговорности кои во согласност со Статутот на Банката се назначени од Управниот одбор на Банката на секои шест месеци даваат писмена изјава за не/постоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

За постоење судир на интереси, пред одржување на седницата, членовите на органите на Банката даваат писмена изјава којашто се доставува до Надзорниот одбор и до Управниот одбор на Банката и во која се наведува основот од кој произлегува судирот на интереси. Членовите на органите на Банката не присуствуваат при донесувањето на одлуките доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката.

Банката има обврска да ги достави до Народната банка писмените изјави за постоење судир на интересите дадени од лицата со посебни права и одговорности во Банката, заедно со основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на банката во рок од 15 дена по нивното донесување.

VII. Информации за користењето услуги од надворешни лица коишто се значајни за целокупното работење на Банката

За целите на управување со ризиците коишто произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица, во 2018 година Банката работеше во согласност со Политика за користење услуги од надворешни лица, потврдена од Надзорниот одбор на седницата од 27.9.2018 и Методологијата за избор, следење и оцена на користени услуги од надворешни лица донесена од Управниот одбор на ден 20.11.2015. Политиката е во согласност со Одлуката за управување со ризиците („Сл. весник на РМ“ бр.42/1, бр.165/12) и Супервизорскиот циркулар бр.10 – Управување со оперативниот ризик (јули 2011).

Предмет на уредувањето на Политиката за користење услуги од надворешни лица е утврдувањето на основните принципи и насоки за управување со ризиците коишто

произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица. Користењето услуги од надворешни лица го опфаќа користењето услуги коишто ѝ овозможуваат на Банката да ги врши нејзините финансиски активности, вклучувајќи ги и помошните банкарски услуги коишто можат да ја изложат Банката на оперативен ризик.

Основната цел на оваа Политика е со нејзините одредби да биде опфатен целиот процес, што вклучува:

- донесување одлука за користење услуги од надворешни лица;
- нивниот избор;
- склучување на договорот;
- оцена и следење на ризиците поврзани со користењето на услуги од надворешни лица;
- надзор на работењето на надворешното лице од аспект на услугите коишто ги извршува за Банката како и
- известување на органите на Банката за изложеноста од ризикот на користење на услугите од надворешни лица.

Изборот на надворешно лице се заснова на соодветна анализа на неговото работење. За таа цел Банката развива сопствени критериуми (основни и дополнителни) врз основа на кои врши оцена на способноста и капацитетот на надворешните лица за навремено, квалитетно и ефикасно извршување на услугите.

Квалитетот на услугите што ги обезбедуваат надворешните лица е предмет на следење и годишна оцена.

Оцената на користените услуги од надворешни лица е фаза од процесот на користење услуги од надворешни лица, којашто во согласност со Политиката за користење услуги од надворешни лица се врши на годишна основа за склучените договори со надворешните лица чишто услуги може да ја изложат Банката на оперативни ризици, по пропишана методологија. Годишното оценување го сочинуваат поединечна оцена на способноста и квалитетот на услугите од надворешните лица преку оцена на поодделни критериуми и сумарна оцена, кои се дел од годишен интегриран извештај којшто се доставува до Одборот за управување со ризици, Управниот и Надзорниот одбор на Банката.

VIII. Политика на дивиденди

Во 2018 година, во согласност со Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка по годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година донесена на Годишното собрание на акционери на Банката, нето-добивката во вкупен износ од 100.128.330 денари се распредели на дел за резерви во износ од 5.707.978 денари и дел за дивиденда во вкупен износ од 94.420.352 денари или 104,00 денари бруто по акција. Дивидендата се исплати во месец мај 2018 година.

IX. Изгледи за иден развој и деловен потфат

Во наредниот период Банката ќе биде насочена кон обезбедување стабилно и профитабилно оперативно работење. Растот на кредитната активност на Банката се очекува да се реализира преку зголемување на уделот на работа со населението и задржување на фокусот за работа со мали и средни претпријатија. Потпирањето на сопствените извори на финансирање и понатаму ќе биде основа на деловната

стратегија, при што и натаму депозитите од секторот население остануваат со доминантно учество во вкупните извори на средства.

Во периодот што следува, Банката ќе продолжи со преземање интензивни мерки и активности за наплата на нефункционалните кредити и подобрување на квалитетот на кредитното портфолио и активностите поврзани со продажбата на преземениот имот, коишто позитивно би влијаеле на финансискиот резултат на Банката.

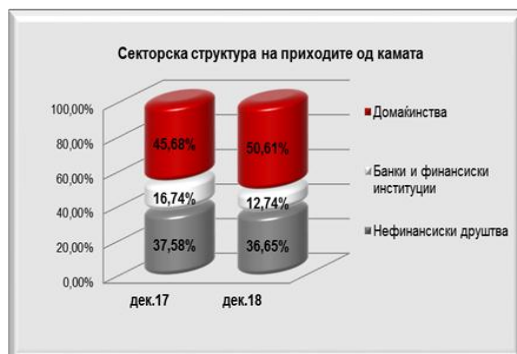
5.2. Финансиски перформанси на Банката

o Биланс на успех

во илјади денари	Остварено	Остварено	Индекс	
	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2018	апс.	(%)
Нето приходи од камата	265.133	270.790	5.658	102,13%
Нето приходи од провизии	126.573	126.201	-372	99,71%
Нето приходи од курсни разлики	9.281	7.923	-1.357	85,37%
Останати приходи од дејноста	101.803	125.130	23.327	122,91%
Вкупни оперативни приходи	502.789	530.045	27.255	105,42%
Оперативни трошоци	-331.318	-320.564	10.754	96,75%
Нето оперативен приход	171.472	209.481	38.009	122,17%
Исправка на вредност на нефинансиски средства	-23.487	-54.156	-30.669	230,58%
Исправка на вредноста на финансиски средства	-36.088	-42.534	-6.446	117,86%
Добивка (загуба) пред оданочување	111.897	112.792	895	100,80%
Данок на добивка	-11.769	-11.515	253	97,85%
Добивка (загуба) по оданочување	100.128	101.276	1.148	101,15%

Во периодот 1.1.-31.12.2018 година Банката оствари **добивка по оданочување** во износ од 101,3 милиони денари, при издвоени исправки на вредност за финансиските средства на нето-основа во износ од 42,5 милиони денари и исправки на вредност за нефинансиски средства на нето-основа во износ од 54,1 милиони денари.

Позитивното оперативно работење на Банката во текот на 2018 година коешто е одраз на зголемените оперативни приходи и истовремено заштеда на оперативните трошоци придонесе нето-оперативниот приход на Банката да ја надмине бројката од 2017 година и да забележи раст за 22,2%.

Нето-приходите од камати и понатаму остануваат основна компонента во формирање на вкупниот оперативен приход на Банката со учество од 51,1%. Зголеменото учество на нето-приходите од камати на годишно ниво за 5,3 пп е резултат на зголемените приходи од камати од секторот домаќинства, што потекнува од континуираната динамичка активност во овој сегмент.

Во тековната 2018 година, како резултат на забрзаното кредитирање кон секторот домаќинства, **приходите од камати** генерирани

од овој сектор се повисоки, при што нивното учество се зајакнува и станува најзастапена компонента во структурата на приходите од камата, за сметка на намаленото учество на приходите од камата кај секторот банки и финансиски институции и нефинансиски друштва.

Доминантна компонента во структурата на **расходите од камата** и натаму има секторот домаќинства, и истиот бележи зголемување во однос на минатата година. Нивното учество во текот на 2018 година се зголемува за сметка на намаленото учество на секторот стопанство. На годишна основа, учеството на расходите од камата од секторот домаќинства има растечки тренд и за ова движење во најголем дел од зголемената депозитна база во овој сектор.

Нето-приходите од провизии се втор значаен приход во структурата на вкупните приходи на Банката. Категоријата - приходи од провизии за 2018 година изнесуваат 153 милиони денари и се повисоки во однос на претходната година за 0,7% како резултат на повисокиот генериран приход од провизија од девизен платен промет и од зголемената кредитна активност. Учеството на провизии остварени од нефинансиските правни лица, што досега ја заземаа доминантната позиција, сега се намалува и изнесува 42,9% (2017: 43,8%), од кои 25,8% потекнуваат од платниот промет во земјата, 8,2% од провизии од кредитни активности и 5,0% од платниот промет со странство. Учеството на провизиите од секторот домаќинства во оваа година изнесува 50,0%, од кои 29,2% се провизии остварени од платниот промет во земјата, 7,5% се провизии остварени во доменот на картичното работење, 6,1% се провизии остварени од платниот промет со странство и 5,2% од провизии од кредитни активности.

Кај оперативните трошоци во текот на 2018 година се забележува рационализација од 3,25% или 10 милиони денари, којашто во најголем дел произлегува од позицијата материјали и останати административни трошоци и тоа од трошоци за осигурување на депозити, трошоците за осигурување на имот и вработени, трошоци за кирии, трошоци за поштенски и комуникациски услуги, потоа од трошоци за амортизација, трошоци за вработени и надоместоци.

Исправката на вредност на нефинансиските средства на Банката на нето-основа изнесува 54,1 милиони денари и е резултат на реализацијата на одредбите од Одлуката на НБРСМ за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања.

Исправката на вредност на финансиски средства на нето-основа за 2018 година изнесува 42,5 милиони денари и издвоените исправки на вредност во анализираниот период соодветствуваат со обемот, структурата и квалитетот на пласманите на Банката.

○ **Извори на средства**

Динамиката и структурата на позначајните позиции во рамките на вкупните извори на средства на Банката со состојба на 31.12.2018 година е следна:

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од банки	55.393	0,7%	159	0,0%	-55.235	0,3%
Депозити од комитенти	6.160.150	78,9%	6.800.554	82,0%	640.404	110,4%
Обврски по кредити	389.810	5,0%	281.036	3,4%	-108.774	72,1%
Посебна резерва и резервирања	11.132	0,1%	15.130	0,2%	3.998	135,9%
ПВР и останата пасива	72.552	0,9%	80.773	1,0%	8.221	111,3%
Акционерски капитал и резерви	1.118.065	14,3%	1.114.140	13,4%	-3.926	99,6%
ВКУПНА ПАСИВА	7.807.103	100,0%	8.291.792	100,0%	484.689	106,2%

Вкупните извори на средства на Банката на крајот на 2018 година изнесуваат 8.291 милиони денари и на годишно ниво бележат зголемување за 484,7 милиони денари или за 6,2%. Депозитите од комитенти изнесуваат 6.800,5 милиони денари и истите се зголемени за 640,4 милиони денари или 10,4%.

Обврските по кредити бележат намалување во однос на 2017 година, што се должи на отплата на доспеаните рати од кредитните линии користени преку МБПР (ЕИБ, Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд, Италијанската кредитна линија и Посебниот кредитен фонд).

Во делот на капиталот и резервите, промената на годишно ниво се должи во најголем дел од проценката на објективната вредност на сопственичките хартии од вредност, коишто се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка, во делот на задржана добивка/загуба и во делот на ревалоризациска резерва каде што се евидентирани последователните флукуации на објективната вредност на овие вложувања.

✓ Депозити

Секторска структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од банки	55.393	0,9%	159	0,0%	-55.234	0,3%
Депозити од финансиски институции	623.926	10,0%	804.868	11,8%	180.942	129,0%
Депозити од претпријатија	1.684.880	27,1%	1.671.953	24,6%	-12.927	99,2%
Депозити од домаќинства	3.851.344	62,0%	4.323.733	63,6%	472.389	112,3%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД БАНКИ И ДР.КОМИТЕНТИ	6.215.543	100,0%	6.800.713	100,0%	585.170	109,4%

Во текот на 2018 година, вкупната депозитна база на Банката се зголеми за 585 милиони денари или годишна стапка на раст од 9,4%. Растот потекнува од депозитите од финансиски институции коишто бележат зголемување за 180,9 милион денари, при што нивното учество во вкупната депозитна база се зголемува за 1,8 пп. Карактеристична промена се забележува и кај депозитите од домаќинства со годишен раст од 12,3% или во апсолутен износ 472,4 милиони денари. Депозитите од домаќинства имаат доминантно учество со 63,6% во вкупната депозитна база. Депозитната база од секторот стопанство во 2018 година се карактеризира со одлив на депозити и намалена состојба за 12,9 милиони денари.

Валутна структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски депозити	4.377.142	71,1%	4.597.436	68,9%	220.294	105,0%
Денарски депозити со девизна клаузула	41.245	0,7%	56.519	0,8%	15.274	137,0%
Девизни депозити	1.741.763	28,3%	2.022.306	30,3%	280.543	116,1%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	6.160.150	100,0%	6.676.260	100,0%	516.110	108,4%

Од аспект на валутната структура, годишната промена на депозитната база укажува на раст на денарските депозити за 5,0% и истите и натаму го задржуваат доминантното учество од 68,9%. Најкарактеристичен е растот на девизните депозити од 16,1% или 280,5 милиони денари и зајакнување на нивното учество за 2пп како резултат на прилив на депозити од секторот домаќинства.

Рочна структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити по видување	2.634.384	42,8%	2.795.115	41,9%	160.731	106,1%
Краткорочни депозити	1.909.487	31,0%	1.921.052	28,8%	11.565	100,6%
Долгорочни депозити	1.616.279	26,2%	1.960.094	29,4%	343.815	121,3%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	6.160.150	100,0%	6.676.260	100,0%	516.110	108,4%

Порастот на вкупните депозити е резултат на порастот на депозитите по видување и долгорочните депозити. Депозитите по видување се зголемени за 6,1% или во апсолутен износ од 160,7 милион денари и истите потекнуваат од секторот домаќинства и стопанство. Долгорочните депозити бележат апсолутен пораст од 343,8 милиони денари или 21,3%, што во најголем дел произлегува од секторот домаќинства.

○ Средства и пласмани

Позначајните позиции во рамките на вкупните средства на Банката во текот на 2018 година ја прикажаа следнава динамика и структура:

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Парични средства и парични еквиваленти	1.692.694	21,7%	1.850.527	22,3%	157.833	109,3%
Вложувања во хартии од вредност и средства за тргување	1.293.999	16,6%	1.372.810	16,6%	78.812	106,1%
Кредити на и побарувања од банки	99.913	1,3%	59.945	0,7%	-39.969	60,0%
Кредити на комитенти, нето	4.345.434	55,7%	4.745.889	57,2%	400.455	109,2%
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	121.184	1,6%	17.015	0,2%	-104.169	14,0%
Основни средства	231.616	3,0%	224.299	2,7%	-7.317	96,8%
АВР и останата актива	22.262	0,3%	21.307	0,3%	-955	95,7%
ВКУПНА АКТИВА	7.807.103	100,0%	8.291.792	100,0%	484.689	106,2%

Динамиката на вкупната актива на Банката е во согласност со движењето на вкупните извори на средства. Притоа, доминантното учество во вкупната актива и во текот на 2018 година се нето-кредитите на комитенти коишто во овој период забележуваат годишен раст од 9,2% или 400 милиони денари. Во овој период значајна

промена се забележува кај преземените средства врз основа на ненаплатените побарувања и истите се намалени за 104,3 милиони денари како резултат на реализирани продажби во текот на 2018 година.

✓ Кредити

Секторска структура

На годишно ниво, бруто-кредитите на комитенти забележуваат зголемување во износ од 420,3 милиони денари или 9,4%. Кредитите дадени на домаќинства во 2018 година имаат доминантно учество од 54,4% во вкупните кредити на Банката. Кај секторот домаќинства продолжи континуираниот тренд на зголемување и во 2018 година, при што годишниот апсолутен раст изнесува 391,8 милиони денари или 17,3%. Најголем придонес во растот имаат станбените кредити, потрошувачките и хипотекарните кредити. Кредитите на правните лица го намалуваат своето учество од 49,3% во 2017 година на 45,6% во 2018 година, или за 3,7пп. Кредитите на правните лица во 2018 година бележат раст за 1,3% или 28,5 милиони денари.

Валутна структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски кредити	2.686.329	60,2%	3.005.374	61,5%	319.045	111,9%
Денарски кредити со девизна клаузула	1.413.080	31,6%	1.649.266	33,8%	236.186	116,7%
Девизни кредити	365.576	8,2%	230.711	4,7%	-134.865	63,1%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	4.464.985	100,0%	4.885.352	100,0%	420.367	109,4%

Во однос на валутната структура на кредитите, годишниот раст на денарските кредити за 11,9% придонесе за зајакнување на нивното учество во вкупните бруто-кредити. Порастот произлегува од порастот на краткорочните и долгорочните кредити од секторот стопанство. Во структурата на бруто-кредитите и натаму доминираат денарските кредити со 61,5% од вкупните бруто кредити. Карактеристично е и зајакнувањето на позицијата на денарските кредити со девизна клаузула од 2,2 пп со годишен раст од 16,7% што произлегува во најголем дел од кредитите дадени на секторот домаќинства.

Рочна структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Кредити на претпријатија	2.201.077	49,3%	2.229.593	45,6%	28.516	101,3%
Кредити на домаќинства	2.263.908	50,7%	2.655.759	54,4%	391.851	117,3%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	4.464.985	100,0%	4.885.352	100,0%	420.367	109,4%

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Краткорочни кредити	592.836	13,3%	614.035	12,6%	21.199	103,6%
Долгорочни кредити	3.737.682	83,7%	4.120.895	84,4%	383.213	110,3%
Нефункционални кредити*	134.467	3,0%	150.422	3,1%	15.955	111,9%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	4.464.985	100,0%	4.885.352	100,0%	420.367	109,4%

Во однос на рочната структура, долгорочните редовни кредити ја задржаа и ја зајакнаа доминантната позиција во рочната структура на кредитите. На годишна основа, краткорочните кредити бележат зголемување за 3,6%. Долгорочните кредити се зголемуваат на годишно ниво за 10,3%, коешто произлегува од порастот на потрошувачките, хипотекарните и станбените кредити кај секторот домаќинства, како и од пласирани средства кај правните лица.

6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ

6.1. Управување со ризици

Управувањето со ризиците претставува значајна функција во работењето на Банката, којашто обезбедува стабилност на долг рок и остварување на поставените цели со изложување на прифатливо ниво на ризик. Поради важноста на управувањето со ризиците при остварување на финансиските и деловните цели на Банката, во текот на 2018 година се спроведоа мерки и активности коишто дејствуваа во насока на унапредување на воспоставениот систем за управување со ризици.

Во согласност со организациската поставеност, управувањето со ризиците се спроведува на сите нивоа во организациската хиерархиска структура, и тоа на:

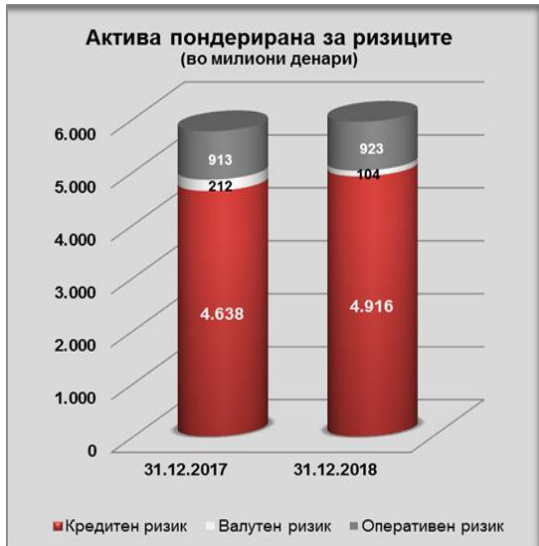
1. Стратегиско ниво – од страна на Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за управување со ризици;
2. Макро ниво – од страна на Дирекцијата за управување со ризици и
3. Микро ниво – од страна на вработените, кои при преземање на ризикот, ја остваруваат својата улога во управувањето со ризиците преку конзистентна примена на интерните акти на Банката.

Управувањето со одделните ризици ги опфаќа активностите поврзани со идентификување, мерење/оцена, следење и контрола на ризиците, со што се создава основа за исполнување на следните цели:

- Вработените кои ги преземаат ризиците и вработените кои управуваат со ризиците јасно да ги разбираат истите;
- Изложеноста на одделни ризици и вкупниот профил на ризик на Банката да биде во согласност со стратегијата и рамката поставена од страна на Надзорниот одбор;
- Одлуките за изложување на одделни видови ризици да бидат во согласност со целите поставени во Развојниот план на Банката;
- Воспоставување и одржување прифатлив сооднос меѓу стапката на принос и преземените ризици;

- Одржување соодветно ниво на капитал за покривање на сите преземени ризици.

○ **Адекватност на капиталот**

Управувањето со капиталот на Банката и одржувањето соодветна стапка на адекватност на капиталот претставува составен дел од системот за управување со ризици. Во рамките на овој процес Банката пресметува интерен капитал потребен за покривање на материјалните ризици на коишто е изложена. На крајот на 2018 година стапката на адекватноста на капиталот изнесува 16,3%, што претставува намалување од 0,4 процентни поени на годишна основа. На годишна основа има зголемување на активата пондерирана за кредитен и оперативен ризик, а намалување за валутен ризик.

○ **Кредитен ризик**

Во текот на 2018 година кредитниот ризик претставуваше ризик со најголемо значење за работењето на Банката, а произлегува оттаму што кредитната активност на Банката претставува доминантна позиција во нејзината вкупна актива.

Во текот на годината беа спроведени повеќе мерки коишто имаа цел унапредување на целокупниот процес на управување со кредитниот ризик, и тоа од фазата на одобрување, преку фазата на следење и мерење на кредитниот ризик, сè до фазата на присилна наплата на побарувањата.

Во 2018 година Банката вршеше класификација на кредитната изложеност и пресметка на исправка на вредноста и посебната резерва на поединечна и групна основа. Класификација и пресметка на исправка на вредноста и посебната резерва на групна основа се вршеше само за побарувањата од физички лица кои припаѓаат во портфолијата на кредити (портфолио од дозволени пречекорувања на трансакциски сметки и портфолио од кредитни картички).

Преку постојано следење на диверзификацијата на изложеноста од аспект на: сектор, дејност, географска локација, тип на обезбедување, тип на производ, валута и слично, се обезбеди дисперзирање на кредитниот ризик и оптимизирање на квалитетот на кредитната изложеност.

Вкупната кредитна изложеност на Банката на 31.12.2018 година изнесува 7.809 милиони денари и во однос на 31.12.2017 година е зголемена за 6,2%.

На крајот на годината вкупниот износ на пресметана исправка на вредност/посебна резерва изнесува 156 милиони денари и истата на годишно ниво е намалена за 3,4 милиони денари.

Во прилог е претставена секторската структура на кредитната изложеност за 2018 и 2017 година. На годишно ниво најзначајно е зголеменото учество на изложеноста кон физички лица.

○ **Ликвидносен ризик**

Во текот на 2018 година Банката на континуирана основа управуваше со ликвидносниот ризик во согласност со законските одредби и интерните акти и тоа преку одржување соодветно ниво на ликвидни средства, усогласена рочна структура на средствата и обврските, одржување соодветни стапки на ликвидност, како и почитување на интерните лимити за показателите за ликвидност.

Во текот на целата година Банката одржуваше солидна ликвидносна позиција преку одржување високо учество на ликвидната актива во вкупната актива, висока вредност на стапките на ликвидност и преку воспоставување усогласена очекувана рочност на средствата и на обврските.

Ликвидната актива на 31.12.2018 година изнесуваше 2.365 милиони денари и на годишна основа е намалена за 99 милиони денари, односно за 4,0%.

На крајот на годината учеството на ликвидната во вкупната актива изнесува 28,5%, а покриеноста на краткорочните обврски со ликвидна актива е 50,2%.

○ **Пазарни ризици**

Преку следење на флукуациите на пазарните цени на хартиите од вредност кои се дел од портфолиото за тргување, Банката на редовна основа управуваше со пазарниот ризик.

Поради минималното учество на портфолиото за тргување во вкупната актива на Банката, ризикот што произлегува од промената на цените на финансиските инструменти немаше значајно влијание врз нејзиното работење.

Во рамките на пазарните ризици, Банката управува и со каматниот и валутниот ризик. Банката на редовна месечна основа го утврдува ефектот од промените на

каматните стапки врз економската вредност на портфолиото на банкарските активности, за што доставува извештаи до органите на управување и до НБРСМ. Каматниот ризик мерен преку учеството на промената на економската вредност на портфолиото на банкарските активности во сопствените средства бележи намалување од 12,2% на крајот на 2017 година на 2,8% на крајот од 2018 година, пред сè како резултат на промените во подзаконската регулатива којашто ја уредува оваа проблематика, а беше променета од почеток на 2018 година.

Откако се спроведе проектот за напуштање на примената на прилагодливите каматни стапки и нивна замена со фиксни или варијабилни, што започна да се применува во 2017 година, структурата на каматоносната актива и пасива според тип на каматна стапка има значителна измени. Имено, во текот на 2018 година дојде до значително намалување на учеството на активата со фиксна и прилагодлива каматна стапка за сметка на порастот на учеството на активата со променлива каматна стапка. На страната на пасивата се намали учеството на позициите со прилагодлива каматна стапка, а се зголеми учеството на позициите со фиксна каматна стапка.

Управувањето со валутниот ризик се остварува преку почитување на законските и интерно дефинираните лимити со кои се ограничуваат отворените девизни позиции по одделни валути и агрегатно, како и преку дефинирање и примена на прифатливи инструменти за ублажување на истиот. Во текот на годината споменатите показатели се движеа во рамките на воспоставените лимити.

На 31.12.2018 година отворената девизна позиција на Банката е долга и изнесува 57,3 милиони денари, што претставува 5,9% од сопствените средства на Банката.

○ **Оперативен ризик**

Следењето и управувањето со оперативниот ризик што се појавува како последица на несоодветни или погрешни интерни процеси, поради грешки на вработените, грешки на системот или поради влијанието на надворешни настани во Банката се спроведуваа во согласност со Политиката за управување со оперативен ризик.

Од извршената анализа на пријавените оперативни ризици во текот на 2018 година, најчеста причина за појава на ризични настани бил човечкиот фактор.

Управувањето со оперативните ризици се врши децентрализирано од страна на сите вработени и организациски единици, додека следењето и известувањето се надлежност на Дирекцијата за управување со ризици. Управувањето со оперативниот ризик е сложен процес кој бара активно учество на сите вработени во Банката со цел минимизирање на можноста за настанување штетни настани, ограничување на обемот на потенцијалните загуби и веројатноста за нивна реализација на ниво коешто е прифатливо за Банката.

Во 2018 година беа спроведени обуки за оперативен ризик на три нивоа и тоа: прво ниво за сите вработени, второ ниво за известувачите за оперативен ризик и трето ниво за лицата вклучени во годишната оценка на оперативниот ризик.

○ **Други немерливи ризици**

Врз основа на добиените материјали од надлежните организациски единици, Дирекцијата за управување со ризици на квартална основа изработуваше извештаи за следење на стратегискиот и репутацискиот ризик, коишто ги доставуваше до Одборот за управување со ризици, Управниот одбор и до Надзорниот одбор.

Преземените мерки за унапредување на системот за управување со ризици придонесоа Банката да оствари ефикасно управување со истите, односно да ја одржува изложеноста на ризиците од оваа група на умерено ниво.

- **Стрес-тест анализи**

Дел од системот за управување со ризици претставуваат и стрес-тест анализите коишто се спроведуваат најмалку на годишна основа. Банката изврши стрес-тестирање на изложеноста на одделните ризици, како и нивното меѓусебно влијание преку спроведување комбинирано сценарио со состојба на 31.12.2018 година. Резултатите од стрес-тест анализата го рефлектираат влијанието на одделните ризици врз финансискиот резултат и стапката на адекватност на капиталот на Банката, при што истите покажаа дека солвентноста и ликвидноста нема да бидат загорзени и при реализација на претпоставките дефинирани во поодделните сценарија.

6.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП

- ✓ **Кредитирање корпоративни клиенти и МСП**

Во текот на 2018 година, Банката ја зајакнуваше соработката со постојните квалитетни клиенти поддржувајќи ја нивната ефикасност и успешност со понуда на индивидуални решенија и производи, а со цел создавање и одржување долгорочно партнерство.

Преку редовни контакти и посети на клиенти, континуирано се следеа потребите и задоволството од соработката, што придонесе за поквалитетно управување со конкурентноста на понудата на кредитните производи, услугите од областа на платните промети, документарното работење и електронското банкарство.

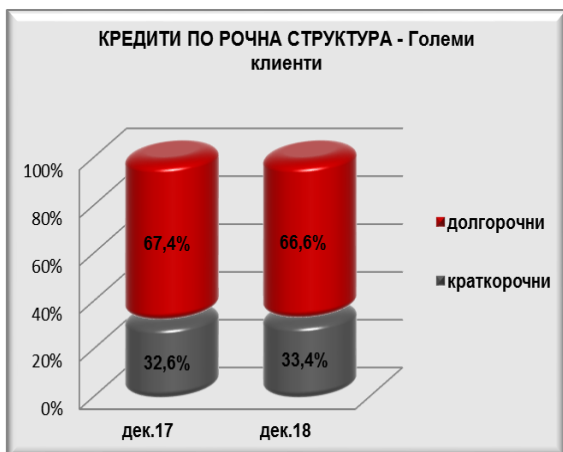
Во продажбата се таргетираа нови бонитетни компании со развоен потенцијал, со одржливи и профитабилни инвестициски проекти и со способност за сервисирање на обврските.

Континуирано се преземаа активности за засилен мониторинг на работењето на клиентите со повисок кредитен ризик што резултираше со подобрување на наплатата на редовните и побарувањата во доцнење.

Од аспект на структурата на кредитното портфолио на Банката на 31.12.2018 година, учеството на кредитите на корпоративните клиенти изнесува 49,4%, а кредитите на МСП учествуваат со 50,6% во вкупните кредити на правните лица.

Според валутната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти е остварен пораст на учеството на денарските кредити од 76,2% на 81,8% во 2018 година во однос на 2017 година, за сметка на намалување на учеството на девизните кредити од 15,9% на 11,9% и намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула од 7,9% на 6,3% за 2018 година во однос на 2017 година.

Во однос на рочната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти може да се забележи дека се одржува сличен сооднос на долгорочните со краткорочните кредити. Две третини од портфолиото, односно 66,6% го сочинуваат долгорочните кредити, додека една третина односно 33,4% го сочинуваат краткорочните кредити.

Нивото на квалитет на кредитното портфолио се зголеми преку градење стабилни и трајни односи со клиентите, прудентно управување со кредитниот ризик, како и ефикасна организирана функција на наплата.

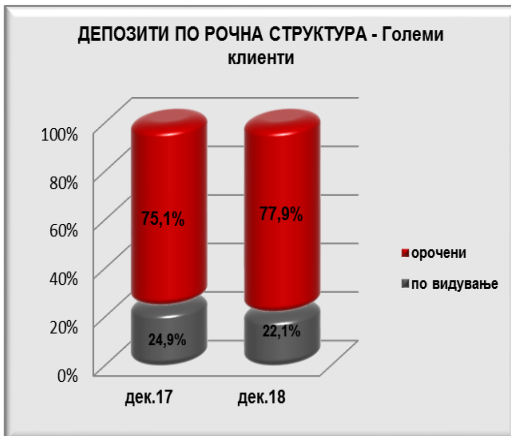

Според валутната структура, во кредитното портфолио на МСП се забележува пораст на учеството на денарските кредити за 14,1 процентни поени и тоа од 61,5% на 75,6%, на сметка на овој пораст има намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула и тоа за 8,9 процентни поени, односно од 24,4% на 15,5% и намалување на учеството на девизните кредити за 5,3 процентни поени и тоа од 14,1% за 2017 година на 8,8% за 2018 година.

Во однос на рочната структура, кредитното портфолио на МСП се карактеризира со доминантно учество на долгорочните кредити, односно 81,5% како и зголемување на учеството на краткорочните кредити за сметка на долгорочните кредити коишто го зголемуваат своето учество за 1,4 процентни поени.

✓ Депозитно работење на корпоративни клиенти

Во текот на 2018 година, депозитите на корпоративните клиенти бележат благ пораст на состојбата за околу 9,76 милиони денари во однос на претходната година. Тоа пред сè се должи на порастот на орочените депозити коишто растат за 26 милиони денари за 2018 година во однос на 2017 година. Како што може да се забележи по рочната структура на депозитите, орочените депозити процентуално имаат пораст од 2,8 процентни поени за 2018 година во однос на 2017 година, односно растат од 75,1% на 77,9% за 2018 година.

Во однос на валутната структура, учеството на девизните депозити се одржува на слично ниво како и претходната година, односно има благ пораст од 0,7 процентни поени. Девизните депозити имаат процентуално учество од 11,7%, додека сè уште денарските депозити имаат најголемо учество. Истите учествуваат со 88,3% во вкупното депозитно портфолио на големите клиенти.

Депозитната активност во делот на МСП бележи пад за 2,2 % за 2018 година во однос на 2017 година.

Анализирано по валутна структура, и за 2018 година денарските депозити имаат доминантно учество во депозитната база на МСП со 82,1%, што сепак претставува намалување од 6,6 процентни поени во однос на претходната година. За сметка на намаленото учество на денарските депозити се забележува значителен пораст од 7,6 процентни на учеството на денарските депозити со девизна клаузула,

односно од 4% во 2017 на 11,6% во 2018 година. Учеството на девизните депозити се одржува на слично ниво како и во 2017 година. Во 2018 година девизните депозити учествуваат со 6,3% во депозитната база на МСП.

Во рочната структура на вкупните депозити на МСП се забележува пораст на орочените депозити за 2018 година во однос на 2017 година. За 2018 година има пораст за 2,4 процентни поени во однос на 2017 година или во апсолутен износ за 20,37 милиони денари. И во 2018 година

депозитите по видување имаат доминантно учество од 79,2% во вкупните депозити на МСП.

6.3. Деловна мрежа

Во годината зад нас Дирекцијата за деловната мрежа овозможи на своите клиенти професионално користење на производите и услугите, притоа ставајќи го акцентот на ефикасноста на своите услуги преку квалитетното и брзо опслужување.

И во текот на 2018 година Банката го насочи фокусот на работењето во сегментот Деловна мрежа на патот кон остварувањето на поставените деловни цели, и тоа:

- Подобрување на квалитетот на услугата, а со тоа зголемување на задоволството и на лојалноста на клиентите кон Банката;
- Преземање активности за дополнителна продажба на производи и услуги на постојните клиенти;
- Обуки, тренинзи и тестирање на вработените со цел зајакнување на стручноста и на знаењето на вработените во филијалите и во експозитурите;
- Континуирана поддршка на вработените за остварување на продажните цели и следење на степенот на остварување;
- Подобрување на организацијата на работење и ефикасноста на процесите.

➤ Физички лица

Во текот на 2018 година Банката оствари пораст на кредитното портфолио во споредба со минатата година.

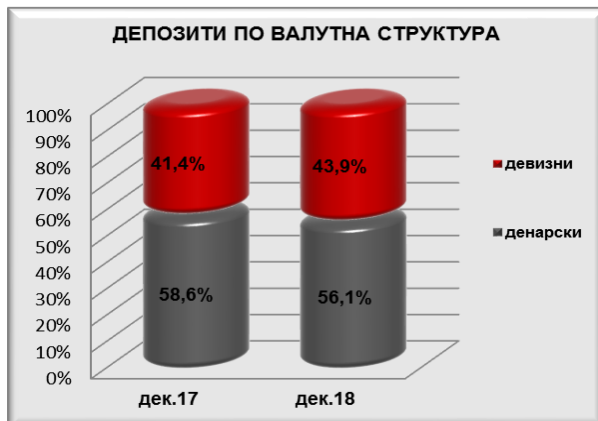
Преку целата година Банката активно и во согласност со пазарните услови, потребите и барањата на корисниците ја прилагодуваше понудата преку измена на условите и воведување продажни промоции со акцент на потрошувачките и станбените кредити.

Конкурентноста на понудата овозможи успешна реализација и зголемување на портфолиото на кредитите кај физичките лица.

Во вкупните кредити одобрени на физички лица најголемо процентуално учество имаат потрошувачките и хипотекарните кредити со 56,1%, потоа следуваат

станбените кредити со 35,3% и кредитните картички и негативните салда на тековни сметки со 7,6%.

Во областа на депозитното работење, во 2018 година, Банката и натаму продолжи со систематскиот пристап во спроведувањето на стратегијата на задржување на постојното депозитно портфолио и селектирање на новите депозити во согласност со пазарните услови. Во текот на 2018 година во структурата на депозитите кај физичките лица, штедењето во странска валута изнесува 43,9% од вкупното депозитно портфолио, додека пак учеството на денарското штедење изнесува 56,1% од вкупното депозитно портфолио.

Во однос на рочната структура, депозитите по видување учествуваат со 44,89%, додека орочените депозити до и над една година со 55,11%. Се забележува тренд на пораст на депозитите по видување за 2,73пп во однос на 2017 година.

6.4. Картично работење

Во текот на 2018 година картичното портфолио се задржа на приближно исто ниво како и во текот на 2017 година со издадени вкупно 34.464 VISA картички (дебитни и кредитни за физички лица, односно кредитни картички за правни лица).

Во текот на 2018 година се реализираа многубројни презентации кај правни лица со цел зголемување на директната продажба на картичките, аквизиција на правни лица за исплата на плата преку дебитни картички, како и воспоставување стабилни и постојани деловни односи со клиентите.

Во 2018 година реализиран е зголемен број трансакции со VISA картичките на ТТК Банка АД Скопје на ATM и ПОС мрежа за 15,07%, односно зголемен вкупен промет на ATM и ПОС мрежа за 12,06% во однос на 2017 година. Прометот на ПОС-мрежа е зголемен за 22,67%, а во делот со трансакции за 23,21% во однос на 2017 година. Со цел зголемување на прометот на ПОС-мрежата, како и задоволување на потребите на клиентите, во 2018 година Банката набави 100 нови ГПРС пос-терминали.

6.5. Платен промет во земјата и странство

Во 2018 година Банката продолжи успешно да ги извршува активностите во делот на платните промети и максимално да се ангажира во задржување на довербата и задоволување на потребите на своите комитенти.

Банката работеше на доближување на производитите до постојните клиенти и привлекување нови преку понуди прилагодени на потребите на клиентот, и продолжи со обезбедување брза и квалитетна услуга.

➤ **Платен промет во земјата**

Во текот на 2018 година, Банката вршеше услуги од денарскиот платен промет преку мрежата на филијали и експозитури и преку електронското банкарство наменето за физички и правни лица, нудејќи квалитетен, комплетен и ефикасен банкарски сервис.

Во 2018 година се евидентирани позитивни движења во доменот на денарскиот платен промет.

Износот на обработени трансакции на задолжување во денарскиот платен промет во континуитет бележи пораст со што се продолжува трендот на зголемување на износот на овој тип на трансакции.

Покрај вообичаените стандардни услуги од платниот промет и во 2018 година Банката продолжи да го промовира и да го развива користењето на електронското и мобилното банкарство.

➤ **Платен промет со странство**

И во 2018 година Банката продолжи со комплетна и брза банкарска услуга, со цел ефикасно, квалитетно и навремено задоволување на барањата на клиентите. Банката вршеше услуги на клиентите од платниот промет со странство преку мрежата на филијали и експозитури. Во делот на платниот промет со странство ќе продолжи да се стреми кон поефикасен, поквалитетен и лесно достапен банкарски сервис.

Во таа насока е и намалувањето на провизиите за трансакции во девизниот платен промет со што Банката ги привилегира нејзините клиенти и привлекува нови потенцијални клиенти.

6.6. Електронско банкарство

Во текот на 2018 година, Банката продолжи да го афирмира работењето на клиентите по пат на електронско банкарство и го задржа позитивниот тренд на раст и во бројот на корисници и според бројот на реализирани налози. На зголемувањето на бројот на корисници дополнително влијаеше и тоа што Банката континуирано ја нуди оваа услуга без фиксни трошоци за приклучок и со најниски надоместоци.

Во текот на 2018 година е евидентиран растеж и во бројот на корисници на апликацијата за мобилно банкарство ТТК М-банк со единствен, модерен и препознатлив дизајн, кој овозможува користење на производитите и услугите на Банката, односно управување со сопствените финансии преку целосна достапност на банкарските услуги на мобилните телефони со оперативен систем Android и iOS, независно од времето и од локацијата на корисникот.

Во 2018 година евидентно е зголемување во бројот на корисници на електронските сервиси за информирање (СМС и е-пошта), што укажува на фактот дека клиентите ја препознаваат предноста на овој сервис, што овозможува брзо и сигурно информирање и контрола на состојбите на сметките, како и поголема безбедност и заштита при реализацијата на трансакциите.

6.7. Средства и ликвидност

Банката во текот на 2018 година успешно управуваше со активата и пасивата, ликвидносниот и валутниот ризик, како и со оперативната и стратегиската ликвидност, во согласност со законските и подзаконските акти, а во линија со поставените цели и задачи од Комисијата за управување со актива и пасива, Одборот за управување со ризици и Комисијата за управување со ликвидност, притоа почитувајќи ги дефинираните регулаторни и интерни лимити за изложеност кон ликвидносниот и валутниот ризик. Банката, паралелно со извршување на стратегиските активности обезбедува и широка палета на услуги за финансиските пазари на својата клиентска база.

Во текот на 2018 година, банкарскиот сектор продолжи да функционира во услови на структурен вишок на ликвидност. Каматната стапка на основниот инструмент за монетарно регулирање, благајничките записи (БЗ) се движеше помеѓу 3,25% и 2,50%. Намалувањето на каматната стапка на основниот инструмент на НБРСМ се должи на нормализација на монетарната политика како одраз на стабилизирање на очекувањата и довербата на економските субјекти, а како резултат на намалување на влијанието на политичката криза врз економијата.

Каматните стапки на државните хартии од вредност во текот на 2018 година имаа тенденција на опаѓање со намалување на стапката на принос на 12-месечните денарски државни записи за 30 базични поени.

Банката го пласираше вишокот на ликвидни средства во хартии од вредност издадени од државата и НБРСМ, на Меѓубанкарскиот пазар на пари и преку монетарните инструменти на НБРСМ. Видот и инструментите што беа користени за пласирање на вишокот на средствата зависеа од тековната и планираната рочна структура на средствата и обврските на краток и долг рок и движењата на каматните стапки на пазарот на пари и хартии од вредност. Тековните потреби од ликвидни средства главно беа задоволени на домашниот Меѓубанкарскиот пазар на пари.

Во изминатата година, коефициентот на ликвидната актива, како однос на ликвидната актива и вкупната актива, анализиран на месечно ниво, се движи во интервалот од 29% до 33%⁴ и е повисок од нивото на ликвидност на банкарскиот сектор во целина. Во текот на целиот период Банката ефикасно и ефективно ја исполнува обврската за задолжителна резерва и просечно месечно постигнува коефициент на исполнување на денарската задолжителна резерва од 103,1%. Банката ја следи девизната ликвидност преку интерни оперативни лимити, со цел максимизирање на можностите за валутна и рочна трансформација на изворите на средства со едновремено исполнување на обврската за девизна задолжителна

⁴ Коефициентот на ликвидна актива, во согласност со Политиката за управување со ликвидносен ризик на Банката, не ги вклучува пласманите на Банката во континуираните државни обврзници на Министерство за финансии.

резерва во согласност со измените во законската регулатива при што Банката ја исполнува обврската за задолжителна резерва во евра со издвојување средства на девизната сметка на Народна банка на РСМ во странство најмалку еднакво на 95% од пресметката, а 5% од пресметаната задолжителна резерва во евра ги издвојува на девизната сметка во евра во МИПС во НБРСМ.

Структурата на ликвидната актива којашто ја одржува Банката овозможува ефикасно управување со ликвидноста, обезбедувајќи принос на вишокот ликвидност над пресметката на задолжителната резерва со пласманите во државни хартии од вредност (ДХВ) и благаянички записи (БЗ). Вложувањата на Банката во ДХВ и БЗ на крајот на годината изнесуваат 1.772,94 милиони денари и се зголемени за 73,2 милиони денари, односно за 4,3% во однос на крајот на минатата година. ТТК Банка во текот на 2018 година го зголеми портфолиото на ДХВ за 7,2% и тоа преку категориите на Државни обврзници на 2,3 и 5 години, додека кај портфолиото во 12-месечни денарски државни записи се забележува намалување за 26,1%.

Банката континуирано, во текот на целата година, одржува агрегатна отворена девизна позиција којашто е во рамки на лимитот поставен со регулативата на НБРСМ и Политиката за управување со валутен ризик и ефикасно управува со девизниот ризик минимизирајќи ја веројатноста од настанување загуба, како резултат на неповолно движење на интервалутарните односи на девизниот пазар.

Во текот на годината Банката ги исполнува и регулаторните обврски за стапките на ликвидност до 30 и 180 дена и ефикасно управува со рочната структура на активата и пасивата во рамки на прифатливото ниво на ризик. Како дел од процесот на управување со ликвидносниот ризик Банката го пресметува и следи нивото на концентрација и учеството на 20-те најголемите депоненти во просечната депозитна база и ги исполнува интерните ликвидносни показатели дефинирани во Политиката за ликвидносен ризик.

Во текот на 2018 година, Банката продолжи со континуирано следење и сервисирање на обврските од склучени кредитни линии одобрени од страна на Македонската банка за поддршка и развој (МБПР) во денари со девизна клаузула и девизи, при што состојбата на кредитните обврски на Банката на 31.12.2018 година се намали за 28% и изнесува 276,4 милиони денари (2017: 385,0 милиони денари).

Трезорот во 2018 година вршеше редовни активности како снабдување на филијалите и експозитурите со готовина, обработка на домашна и странска валута, опслужување на банкоматите што се наоѓаат во изнајмени простории, како и дистрибуција на пари наменети за полнење банкомати лоцирани во филијали и во експозитури на Банката. Трезорот има успешна соработка со правниот субјект со кој Банката има склучено договор за соработка во делот транспорт и пренос на готовина. Постапувајќи по Одлуката на НБРСМ за проверка на автентичност и соодветност, условите на враќање во оптек на книжни и ковани пари, трезорот вршеше обработка и пречистување на книжните пари со машините што ги набави Банката за оваа намена.

Трезорот и во 2018 година, во делот издавање сефови за граѓани и правни лица, нудеше квалитетна и ефикасна услуга за корисниците на сефови, при што сите постојни 196 сефови беа издадени на клиенти правни и физички лица.

Во третиот квартал од годината врз основа на направена анализа за успешноста на услугата издавање сефови, условите во кои се врши услугата од технички – просторен аспект како и од аспект на исполнување на барањата на

законската регулатива, Банката донесе одлука за укинување на услугата издавање сефови со важност од 13.9.2018 година.

Постојните сефови ќе се администрираат до истекувањето на договорите со корисниците во согласност со основната Процедура за давање на услугата издавање на сефови и други услуги во Оддел Трезор.

6.8. Маркетинг и развој на производи

Следејќи ги потребите на корисниците и пазарните услови, во текот на 2018 година Банката континуирано реализираше активности за зголемување на квалитетот и конкурентноста на производите и услугите со цел обезбедување максимална поддршка за корисниците.

Понудата на потрошувачки кредити со фиксни каматни стапки беше дополнета со потрошувачки кредити со фиксни и атрактивни променливи каматни стапки важечки за определени периоди од отплатата на кредитот.

За утврдување на променливите каматни стапки кај кредитите на физички лица како референтна стапка се воведо Националната референтна стапка (каматна стапка на денарски депозити без валутна клаузула), додека кај Visa Classic кредитните картички и дозволеното пречекорување за физички лица се примени Референтната стапка за пресметување на стапката на казнена камата.

Карактеристиките, условите и функционалностите на производите беа континуирано унапредувани во согласност со барањата на корисниците.

Во 2018 година продолжи понудата на Супер станбениот кредит со фиксна каматна стапка од 2,85% годишно во првите три години од отплатата, хипотекарниот кредит со фиксна каматна стапка од 4,9% годишно во првите 3 години како и потрошувачките кредити со фиксна каматна стапка во првата година од 5,5% годишно. Се зголеми максималниот рок на отплата на хипотекарниот кредит од 180 на 240 месеци. Се понудија поволни услови за рефинансирање станбени кредити во други банки со можност за покривање на административните и банкарските трошоци.

Во текот на целата година се применуваа промотивни ценовни поволности преку намалување или целосно изземање на провизијата за одобрување и други надоместоци за станбени кредити, хипотекарни и потрошувачки кредити коишто поттикнува зголемен интерес кај корисниците.

Следејќи ги современите трендови во банкарското работење продолжи развојот на системот за комплетно автоматизирано одлучување по поднесени барања за кредит преку електронското банкарство на Банката во насока на понуда на поповолни услови за кредитниот производ Инстант кредит што е достапен за корисниците на електронското банкарство. Инстант кредитот во целост ја поедноставува и ја зголемува ефикасноста на постапката за одобрување кредит којашто се одвива во неколку фази: онлајн аплицирање за кредитот преку услугата - електронско банкарство, автоматизирана системска проверка и одобрување на кредитот; електронско известување за одобрување на кредитот преку СМС порака и е-пошта; потпишување на договорот и исплата во најблиската експозитура.

Широкиот распон на услуги овозможени преку платформите на електронското и мобилното банкарство што беа достапни во 2018 година без надоместоци за приклучок и користење ги обезбедија посакуваните функционалности за постојните корисници, а овозможија привлекување и на нови. Корисниците имаат можност за моментален увид во состојбата на сметките, да вршат плаќања со поголема брзина и со пониски трошоци, да орочуваат средства без доаѓање во банката. Корисниците ја препознаваат предноста и практичноста и на електронските сервиси за информирање (СМС и е-пошта) коишто овозможуваат најбрзо информирање преку СМС или е-пошта за секоја промена и извршена трансакција што придонесува за поголема сигурност, безбедност и заштита при реализација на трансакции и истовремено до поголемо задоволство.

За корисниците на VISA classic кредитните картички Банката креираше уникатна промотивна понуда којашто овозможи кредитната картичка да се добие со исклучително поволни услови: 0% камата во првата година на користење и без годишна членарина во првата година. За овозможување поголема флексибилност, сигурност и заштита на плаќањата преку Интернет за VISA платежните картички во текот на 2018 година се воведо нова функционалност за самостојна промена на дневниот лимит за плаќања преку Интернет преку електронското банкарство или преку апликацијата за мобилно банкарство ТТК М-банк.

Понудата на промотивни депозити во девизи за физички и правни лица и активното управување со пасивните каматни стапки придонесоа за позначајно зголемување на депозитната база за одредени валути и рочности. Во текот на 2018 година беа понудени повеќе промотивни депозити во евра за физички лица со различни рочности: ЕВРО фикс 15 орочен штеден влог во евра на 15 месеци, ЕВРО фикс 25 орочен штеден влог во евра на 25 месеци, ЕВРО фикс 18 орочен штеден влог во евра на 18 месеци.

Со цел да овозможи најповолни услови за своите корисници преку брза и сигурна реализација на плаќањата во странство или на девизните приливи со најниски провизии од август 2018 година ТТК Банка АД Скопје ги намали провизиите за девизни плаќања за физички и правни лица. Во рамките на соработката со MoneyGram се нудеа поволни услови за плаќања преку брзиот меѓународен трансфер на пари, а беа реализирани и промотивни намалувања на провизии за испраќање пари од територијата на град Скопје до државите од Балканот што влијаеше поволно на зголемување на обемот на плаќањата.

Добро утврдениот концепт на унифицирани услови и оптималниот број производи прилагодени за поширока група корисници и во текот на изминатата година придонесуваше за полесно комуницирање на карактеристиките на производите, успешна и ефикасна продажба.

Подобрените услови на производите, специјалните продажни промоции и промотивните активности придонесоа за јакнењето и проширувањето на соработката со постојните клиенти како и привлекувањето нови клиенти со плата/пензија во ТТК Банка АД Скопје. Продажбата на кредитни производи на физички лица во 2018 година забележа најдобри резултати од постоењето на брендот ТТК Банка АД Скопје од 2006 година.

Во доменот на работењето со правните лица, основната карактеристика на деловниот однос беше диференцираниот пристап за сегментите на корпоративни и

МСП-корисници. Прилагодувањето на условите на кредитните производи во согласност со пазарните услови, достапноста, флексибилноста и индивидуалниот пристап на соработниците за кредитирање како веќе проверен и докажан концепт придонесоа за изнаоѓање ефикасни финансиски решенија и зачувување на долгорочните деловни односи со постојните корисници. Во 2018 година се модифицираше понудата на кредитни производи на правни лица преку воведување променливи каматни стапки коишто се утврдуваат со примена на референтна каматна стапка – Национална референтна стапка со исклучок на кредитните производи со фиксна каматна стапка за целиот период на отплата.

Банката активно ги пласираше поволните кредитни линии обезбедени преку МБПР со цел обезбедување свеж капитал за поддршка на малите и средните претпријатија за реализација на нови инвестициски проекти, нови вработувања, зголемена ликвидност на стопанството и зголемен извоз.

Екстерната комуникација како интегрален дел од маркетингот и промотивните активности и оваа година се фокусираше на реализација на маркетинг-целите, зголемување на свеста и создавање интерес за производите и услугите што ги нуди Банката со цел раст на имиџот и пораст на продажбата.

Сите новости во врска со производите и услугите редовно се комуницираа во рекламните материјали со препознатлив имиџ и со примена на единствен конзистентен начин на пренесување на информацијата до корисниците.

Во текот на изминатата година, со присуство на традиционалните и нови медиуми, Банката спроведуваше продажни промоции и кампањи од кои позначајни се реализираните со фокус на понудата на ненаменските потрошувачки кредити, станбените кредити како и промотивните депозити.

Редовно беа комуницирани и дистрибуирани сите информации, промени и рекламни материјали до вработените, со што навремено беа запознати со сите новини во работењето на Банката.

Банката редовно и транспарентно ја известуваше јавноста и медиумите за сите значајни настани поврзани со работењето на Банката преку директна соработка со истите и преку својата интернет-страница.

Во делот на *грижата за корисници*, Банката реализираше брза и навремена реакција во однос на добиените поплаки што позитивно влијаеше врз имиџот на Банката, на подобрување на процесот на директна комуникација со крајните корисници и јакнење на довербата кон Банката.

➤ **Корпоративна општествена одговорност**

Како дел од бизнис секторот, ТТК Банка АД Скопје, во своето работење, се грижи и делува за добробитот на општеството во коешто работи. Во улога на општествено одговорна компанија, ТТК Банка АД Скопје настојува да ги сплоти ентузијазмот на своите вработени, заемната соработка и отворената комуникација со партнерите и со институциите, етичкото управување и транспарентноста во работењето кон сите засегнати страни, грижата за корисниците, како и поддршката во реализацијата на целите на заедницата. Корпоративната општествена одговорност е фундаментална вредност на ТТК Банка АД Скопје, којашто интегрира социјална,

хумана и етичка димензија. Посветеноста на ТТК Банка АД Скопје кон достоинство спроведување на стратегијата за општествена одговорност придонесе Банката да оствари позитивни и успешни резултати во подигнување на свесноста за Банката, за градење имиџ на Банката како корпоративна општествено одговорна компанија, како и кон остварување многубројни позитивни придобивки за заедницата.

Во текот на 2018 година Банката го задржа континуитетот за поддршка на потребите и барањата на заедницата преку реализација на бројни спонзорства и донации во културата, уметноста, образованието, науката, здравството, спортот и ранливите групи граѓани. Меѓу позначајните проекти кои беа поддржани во текот на 2018 година се: спонзорство на НУ „Филхармонија“, културната манифестација „Охридско лето“ 2018 година, активностите на Кошаркарскиот клуб „Тетекс ТТК“ од Тетово, 37-то традиционално искачување на Титов Врв во организација на планинарскиот клуб „Љуботен“ од Тетово, Меѓународната културна манифестација „Денови на Иљо“ во Тетово, детскиот фестивал „Јаболчиња“ во Тетово, Програма за младински развој - младински кампови во организација на Младинската асоцијација „ИМКА“ од Битола.

Етичко управување - Одговорното однесување е императив за ТТК Банка АД Скопје. Банката редовно и навремено ги ажурира и транспарентно објавува податоци и информации поврзани со работењето. Постапувањето ефикасен систем на корпоративно управување позитивно влијае на: јакнењето на довербата на нашите соработници, корисници и вработените во Банката, зголемувањето на транспарентноста на работењето, јасната организациска структура како и ефикасните системи на следење и контрола на ризиците.

6.9. Информатичка технологија и позадински работи

Во 2018 година, Банката продолжи со имплементација на проекти од информатичката технологија во областа на инфраструктурата и системскиот развој, со коишто се надгради хардверската и виртуелната инфраструктура, се поддржа комерцијалниот развој на продукти, се консолидираа решенијата за автоматизација на работењето, беа развиени нови интерни решенија и додадени нови можности во електронското банкарство. Се надгради апликативното решение за управување со ризици, беа имплементирани измени за усогласување со новите регулаторни барања, се прошири и се подигна нивото на контрола во и вон работно време со воведување на дежурства, а беа завршени и логистичките проекти за развој на мрежата на банкомати. Измените и подобрувањата на ИТ системите овозможува Банката ефикасно да го следи растот на пазарот и обемот на работа и лесно да се прилагодува кон промените во организацијата, промените во регулативата и кон решенијата за нови продукти и услуги.

○ Развој на софтвер

Во 2018 година во делот на софтверскиот развој беа направени следниве надградби и имплементации на нови апликативни решенија:

- Имплементирана е системска надградба на апликативното решение за девизно работење за поддршка на работење со TARGET 2 системот, како и за поддршка на измените во платниот промет со странство, предизвикани од промените на структурата на платните пораки на SWIFT платформата;
- Извршена е надградба на решението за денарски платен промет, во согласност со упатството за видот, формата и начинот на размена на податоци, како и во согласност со измените во македонскиот систем за брзи плаќања – МИПС;
- Извршена е надградба и прилагодување на решението за размена на податоци со и кон УЈП;
- Надградени се апликациите за адекватност на капитал и класификација на актива во дирекцијата за ризици во согласност со барањата на НБРСМ и методологијата на Банката;
- Надградени се можностите на АМЛ софтверот во согласност со донесените законски измени донесени од страна на УФР;
- Извршена е надградба на решението за мобилно банкарство, за Andorid и iOS оперативни системи;
- Направени се надградби и измени на сетот на извештаи поврзани со новата методологија за известување за платежна статистика на НБРСМ;
- Имплементирани се надградби на апликативниот софтвер за работа со фиксни каматни стапки кај депозитите, а во согласност со препораките од НБРСМ;
- Стабилизирани се автоматизациите за отписи и направени се контролни извештаи;
- Надградени се и апликациите за електронски известувања преку СМС и е-пошта;
- Автоматизирани се процесите за крај на ден и поставување на нов ден во денарскиот платен промет.

- **Инфраструктурни и системски проекти од информатичката технологија**

- Набавена е нова хардверска опрема – сервери, сториџ, свичеви и ASA огнен ѕид, наменета за надградба на алтернативната ИТ локација, кој ќе ги задоволи потребите на Банката најмалку за наредните 3 години;
- Надградени се мрежите на ПОС-терминали со набавка на нови безжични POS терминали;
- Направени се надградби на SWIFT платформата за меѓународни плаќања;
- Банката успешно учествуваше во тестирањата од НБРСМ и КИБС на планот за континуитет на процесите поврзани со МИПС и КИБС системите, а без поголеми забелешки помина и тестирањето на сопствениот план за континуитет во работењето. Исто така, независното годишно надворешно пенетрациско тестирање покажа добро ниво на техничка подготвеност на банката за справување со тековните сајбер безбедносни ризици;
- Во 2018 година, Банката успешно ги реализира планираните надградби за изградба на модерен и ефикасен информативен систем, обезбедувајќи платформа којашто силно го поддржува развојот и активностите на Банката и обезбедувајќи континуирано висок квалитет на сервисите кон своите клиенти.

- **Позадинско работење**

Во текот на 2018 година Банката ја подобри ефикасноста во администрирањето на производите и на услугите. Континуирано ги имплементираше неопходните измени во процесите и системската евиденција, произлезени од промените во законската регулатива и воведувањето нови производи и услуги. Банката ги унапреди интерните системи за внатрешна контрола, мониторирање и управување со процесите.

Со завршувањето на автоматизација на повеќето активности во денарскиот платен промет, очекуваме да се намали бројот на вработени во дирекцијата за позадински обработки.

6.10. Човечки ресурси

Во 2018 година примарен фокус на Банката беа заложбите за овозможување развојно, мотивирачко и продуктивно работно опкружување. Активностите во овој дел главно беа насочени кон имплементација на корпоративното управување и развој на корпоративната култура, поактивен пристап во управувањето со човечките ресурси, нивно соодветно ангажирање и интегрирање, интерна мобилност, евалуација и вреднување на перформансите, мотивирање и стручно едуцирање.

Во текот на 2018 година се извршија внатрешни прераспоредувања на вработените, беше регрутиран квалитетен и професионален кадар и дојде до зајакнување на средното ниво на менаџмент во Банката. Со тоа, активностите во сите организациски единици и делови на Банката се реализираа од страна на високо компетентен и посветен кадар.

Во 2018 година беа ревидирани повеќе интерни акти во делот на корпоративното управување, во насока на усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, чијашто цел беше да се промовира систем на вредности и посакувано однесување за сите вработени во Банката. Покрај новиот Етички кодекс, се ревидираа Политиката за наградување, Политиката за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор и Процедурата за наградување. Исто така беа ревидирани и други интерни акти во делот на човечките ресурси.

Во 2018 година започна проектот за набавка на интегриран софтвер за управување со човечки ресурси. Неговата имплементација се очекува да придонесе во полесно и побрзо пристапување до информациите од работен однос, развој, едукација, управување со работното време и сл.

- **Структура на вработени**

Заклучно со 31.12.2018 година вкупниот број вработени во ТТК Банка АД Скопје изнесуваше 238, со просечна возраст од 41 година.

Образовната и старосната структура на вработените во Банката на 31.12.2018 година се дадени на следниот приказ:

○ **Стручно усовршување**

Вработените имаат можност да учат, да се развиваат и стручно да се усовршуваат на различни начини, низ работа со поддршка од колеги со долгогодишно искуство, со внесување нови поттикнувачки задачи, низ формални програми за едукација, задолжителни редовни годишни едукации и сл.

Во 2018 година ТТК Банка АД Скопје овозможи поголем број вработени да бидат учесници на повеќе стручни и технички обуки, семинари, конференции и настани од информативен карактер. Со тоа, обуките и усовршувањата продолжија да претставуваат алатка за континуирано инвестирање, унапредување и задржување на кадарот во организацијата, а придонесоа и за негова внатрешна мобилност во рамките на Банката и подобрување на перформансите.

Околу 120 вработени во 2018 година посетија над 40 екстерни обуки од различни области, а беа организирани и околу десетина интерни обуки. Во 2018 година се инвестираше и во меѓународно признати лиценци за специфични знаења.

6.11. Внатрешна ревизија

Службата за внатрешна ревизија ги спроведува своите активности во согласност со Законот за банки, Одлуката за правила за добро корпоративно

управување во банка и другите законски прописи како и политиката, правилникот за работа и процедурите за внатрешна ревизија.

Активностите на Службата за внатрешна ревизија се вршат во согласност со Годишниот план за внатрешна ревизија базиран на ризиците, а одобрен од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Во текот на 2018 година, активностите на Службата за внатрешна ревизија беа насочени кон ревидирање на процесите за кредитирање на правните и физичките лица, платните промети, трезорското работење, сигурноста на ИС, управувањето со човечки ресурси, имплементацијата на МСФИ 9 во процес на класификација и мерењето на финансиските средства, управувањето со репутациски ризик, почитувањето кодекс на етика и спречувањето судир на интереси, стратегискиот ризик, заштитата на ЛП, управувањето со безбедноста како и работењето во мрежата на филијали/експозитури во Банката.

Сите планирани ревизии се реализирани во текот на годината, со што целосно се покриени планираните сегменти и деловни процеси оценети како најкритични и предвидени во Годишниот план. Надлежните одговорни лица и органите на Банката се информирани за наодите, идентификуваните слабости и препораките за надминување на истите преку писмени извештаи.

На месечна основа, Службата за внатрешна ревизија ја следеше имплементацијата на препораките предложени во извештаите за ревизија и ги известуваше органите на Банката за статусот на нивната реализација. Во текот на годината со особена важност се следеше и се известуваше за имплементацијата на предвидените активности од акцискиот план изработен во согласност со препораката од регулаторот.

Покрај реализацијата на поставените цели со Годишниот план за ревизија, во извештајниот период Службата за внатрешна ревизија вршеше и консултативна и советодавна улога на барање на раководните лица од одделни организациски делови по прашања од повеќе области.

6.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам

Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам ги извршуваше своите активности во насока на обезбедување на работење во согласност со прописите и минимизирање на ризиците од неусогласеност, односно минимизирање на ризиците од изречени мерки од регулаторните органи коишто би довеле до финансиски загуби или загуби на угледот на Банката. За таа цел, во 2018 година Службата за контрола на усогласеноста ги реализираше следните активности: редовно се следеше новодонесената регулатива и измените и дополнувањата на важечката регулатива, се известуваа сите организациски единици и делови на Банката и членовите на Управниот одбор на Банката за новините во прописите и се преземаа активности за обезбедување нивно навремено и соодветно имплементирање во работењето; се преземаа активности за идентификација и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите, вклучувајќи и следење на

поплаките од клиентите на Банката; се спроведуваа контроли на усогласеноста во согласност со Програмата и Годишниот план; се вршеше контрола на усогласеноста на ревидираните интерни акти и се даваше поддршка во стандардизацијата на процедурите и контролните правила за остварување на целите на усогласеност; се даваа насоки на вработените за правилна примена на прописите во форма на инструкции, препораки и одговори на прашања поврзани со спроведувањето на прописите во нивното секојдневно работење; се соработуваше со други институции; редовно се известуваше Надзорниот и Управниот одбор на Банката за остварувањето на функцијата контрола на усогласеност на работењето на Банката на полугодишно и месечно ниво и се реализираа други активности во согласност со прописите.

За реализација на активностите за спречување на перење пари и финансирање тероризам, Банката во целост ги има имплементирано сите мерки и активности коишто произлегуваат од прописите за спречување на перење пари и финансирање тероризам. Во 2018 година беше донесена ревидирана Програма за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање тероризам, во согласност со новиот Закон за спречување на перење пари и финансирање тероризам и новата Одлука за методологијата за управување со ризикот од перење пари и финансирање на тероризам. Вработените во Банката и во 2018 година доследно, во текот на работењето, ги применуваа мерките и активностите за превенција и за спречување инволвираност на Банката во активности поврзани со перење пари и финансирање тероризам или во други криминални активности од страна на нејзините клиенти, со што се обезбедуваше заштита на угледот и репутацијата на Банката, како една од примарните задачи на Банката.

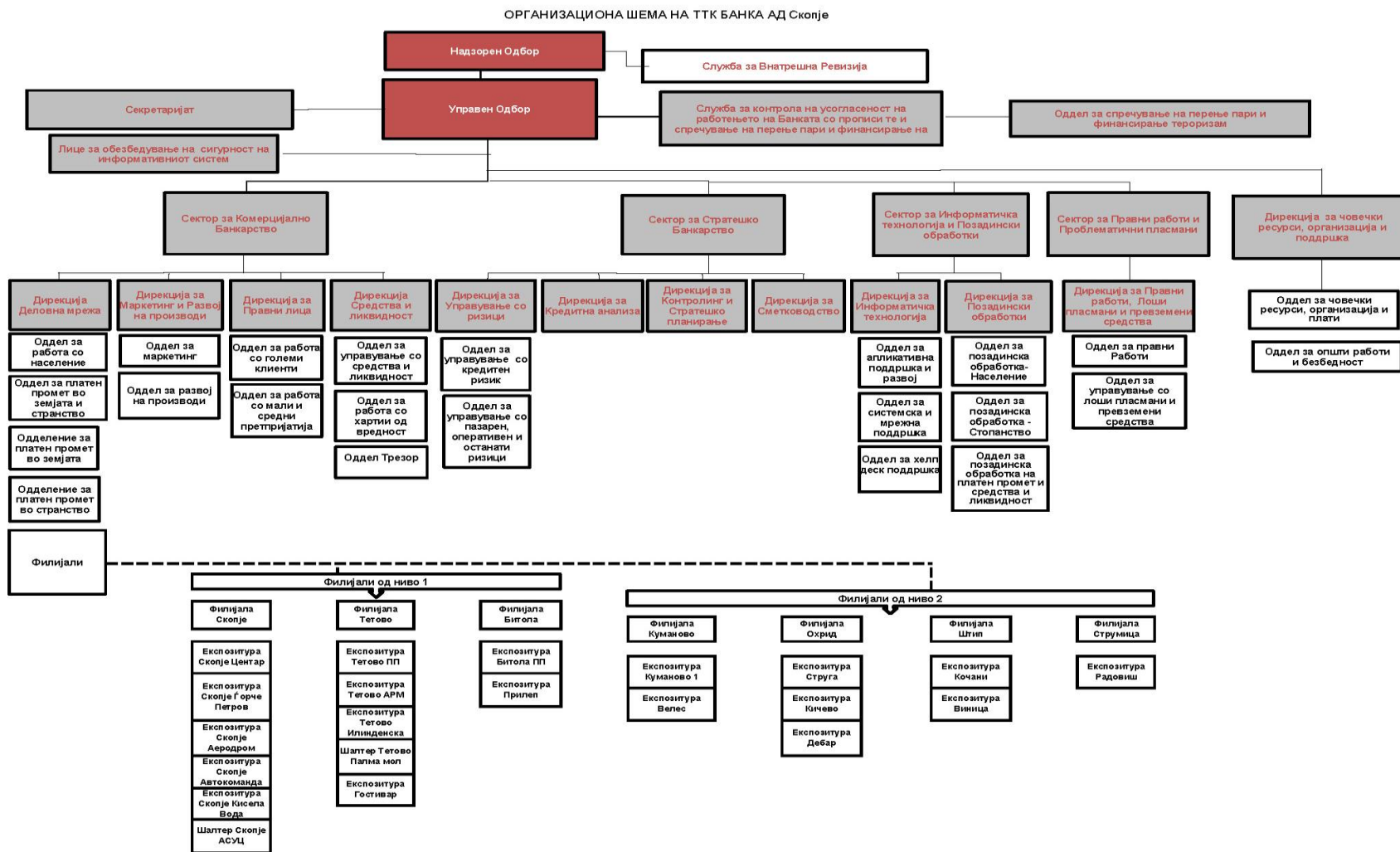
Собрание на ТТК Банка АД Скопје

Претседавач

Томе Волкановски

ПРИЛОГ 1 - ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ

ПРИЛОГ 2 – МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ

ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ

СКОПЈЕ	
Филијала Скопје	ул. „Народен Фронт“ бр.19а, ТЦ Беверли Хилс
Експозитура Скопје Аеродром	бул. „Јане Сандански“ бр.26, влез 2, локал 4
Експозитура Скопје Центар	ул. „Даме Груев“ бр.7
„Тетекс“ продавница, Скопје	ул. „Димитрие Чуповски“ бр.1, Рекорд-Центар
Експозитура Скопје Ѓорче Петров	бул. „Партизански Одреди“ бр.171а
Експозитура Скопје Автокоманда	ул. „16-та Македонска Бригада“ бр.2/3
Експозитура Скопје Кисела Вода	ул. „Сава Ковачевиќ“ бр.43/1-1
Трговски центар Скопје Сити Мол	ул. „Љубљанска“ бр.4
ВЕЛЕС	
Експозитура Велес	ул. „8-ми Септември“ бр.44
ТЕТОВО	
Филијала Тетово	ул. „Илинденска“ бр.2 б/Булевар
Експозитура Тетово АРМ	ул. „Методија Андонов Ченто“ бр.4
Експозитура Тетово Илинденска	ул. „Илинденска“ бр.226
Шалтер Палма мол	ул. „Скопски пат“ бр.8
Продавница „Римес“	ул. „Благоја Тоска“ бр.208/локал бр.1
ГОСТИВАР	
Експозитура Гостивар	ул. „Иво Лола Рибар“ бр.18
ДЕБАР	
Експозитура Дебар	ул. „8-ми Септември“ бр.1/3
БИТОЛА	
Филијала Битола	ул. „Столарска“ бр.7
Агенција за недвижности „Дора“	ул. „Столарска“ бр.1
Продавница „Комодоре“	ул. „Прилепска“ бр.42
Продавница „Редлајн“	ул. „Генерал Васко Каранѓелески“ бб
ОХРИД	
Филијала Охрид	ул. „Македонски Просветители“ бр.8В
ШТИП	
Филијала Штип	ул. „Ванчо Прќе“ бр.67
Маркет „КАМ“	ул. „Сремски фронт“ бр.26
ПРОБИШТИП	
Експозитура Пробиштип	ул. „Јаќим Стојковски“ бр.7а
КОЧАНИ	
Експозитура Кочани	ул. „Кеј на револуцијата“ бр.13
РАДОВИШ	
Експозитура Радовиш	ул. „22-ри Октомври“ бр.66
КУМАНОВО	
Филијала Куманово	ул. „Гоце Делчев“ бр.38
Експозитура Куманово 1	ул. „ЈНА“ бр.102
ПРИЛЕП	
Експозитура Прилеп	ул. „Борис Кидрич“ бр.66
КАВАДАРЦИ	
ДПТУ „Култура“ ТЗ ДООЕЛ	ул. „Илинденска“ бр.7
СТРУГА	
Експозитура Струга	ул. „Пролетерски Бригади“ бр.43
СТРУМИЦА	
Филијала Струмица	ул. „Благој Јанков Мучето“ бр.2
ВИНИЦА	
Експозитура Веница	ул. „Никола Карев“ бр.66
КИЧЕВО	
Експозитура Кичево	ул. „Кузман Јосифовски Питу“ бр.10